

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

MESEČNI PRILOG "SOKOLSKO SELO"

Čuvajte
Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka — Godišnja pretplata 50 Din — Uredništvo i uprava nalazi se
u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica broj 6, telefon broj 2177 — Račun
poštanske štedionice broj 12.943 — Oglas po ceniku — Rukopisi se ne vraćaju

Ljubljana, Vidovdan 1935
God. VI — Broj 27

O Vidovdanu prazniku jugoslovenskog Sokolskva

Vidovdanska elegija 1389—1935

1

Carica Milica moli Cara Lazara,
da joj ostavi na dvoru bar jednoga
brata, da bi joj u osamljenosti bio
zaštitnik i tešitelj. Od devetoro si-
nova Jugovića, od devetoro braće
Carice Milice — bar jedan!

Car Lazar ne brani nikome od
njih da ispune želju carice i sestre
Milice.

A braća?

Braća ne slušaju sestrine mol-
be. Njih zove Kosovo, koje ima da
im donese pobedu ili smrt. A na
dvoru neka ostane sluga Goluban,
da joj ga čuva. Da ostane sluga,
jer junaci moraju u boji.

A Goluban?

I on zajaše konja i poleti u boji.
Svi odlaze, svi odlaze i niko se ne
vraća!

Sve Kosovo prekrise grobovi.
Konac tragedije! Zavesa je pala, od
neba do zemlje spustila se crna ko-
prena, koja u strahoti i grozi podr-
htava kao polomljeno krilo teško
ranjene ptice.

2

Mrtvo Kosovo polje natopila je
čovečja krv. Rodna gruda upila je
u se krv srca svojih sinova: majka
napojila se krvljivo svoje dece! I sva-
ka kapljica krv u srca — kao seme,
koje pada na plodno tlo, da iz njega
iznikne mlada biljka. Mlada biljka —
najlemenitiji plod — nov život! Sinovi hrane svoju majku.

Sunce, zlatno sunce, zašto si
zapalo?

Carice Milice, čemu nisi zadr-
žala u svom naručaju bar jednoga
od svoje braće?

A i ti, slugo Golubane, zašto se
čak i ti izneveri svojoj gospodarici?

Car Lazar — i on je morao da
umre, da svojom smrću uzveliča
svoje carsko veličanstvo i s njom
ožari sjaj svoje krune, svoga mača
i svoga rođalj Carevi umiru, da bi
ostala slava domovine! I Car nebeski
je umro, da bi ostalo carstvo
božje na zemlji! Carstvo istine i
pravde!

Kruna iz zlata i dragog kame-
nja pretvorila se je u trnovu krunu,
kojom je bilo ureseno bleđo čelo i
Aleksandra Jugoslovenskog, kada
su Njegova usta onemila u posled-
njem drhtaju umirućeg srca ...

Cuvajte Jugoslaviju!

3

I Miloš Obilić! ... Svestan da
ide u smrt, nosi smrtni udarac Mu-
ratu. Ta kakvu vrednost ima život
pojedinca, ako sve oko njega bez-
obzirno kosi kruha smrt? I kolika
je ta vrednost života pojedinca,
ako od njegove smrti zavisi život
tisuća?

Hoćemo li, možemo li dokući
tu veliku tajnu i taj duboki smisao
žrtvovanja?

Da li znamo prosuditi svrhu i
cilj rada, a da pre ne prosudimo
njegov učinak i uspeh?

Da li svi osećamo u sebi, u svo-
joj duši, u dubini te duše jasno pro-
knutu istinu, koja je potrebita i
za ocenjivanje vrednosti vlastitog,
samostalnog rada, da nema nikakve
vrednosti onaj život, koji je istrag-
nut iz narodne celine?

I mi hoćemo da gradimo Ko-
sovski hram! Da ga gradimo iz ka-
mena i čelika, a još nismo postavili
za nj temelje u svojim dušama! Ta
niti ne znamo, što nas uči junački
čin Miloša Obilića: gde stupiš i od-
lučnom voljom da koristiš celini —
pa bilo i uz žrtvu vlastitog života
— tu i ostani, makar i sam! Sam
ostani i sam padni za najviše ideale!

4

Kosovski hram!

Ako čuješ od pojedinca, da je
kosovska tragedija samo epizoda u
životu naroda, takva reč je izraz
otrovanog srca i podle duše. Taj
nije u sebi proživeo istoriju, jer je
nije ni primio u se. Separatizam, fe-
deralizam, bolesna ambicioznost,
pustopaošno iskoriscavanje, lutanje
od programa do programa — to su
klice otrovanih srca i podlih duša,
koje predstavljaju otvorene rane na-
še narodne celine. Ko traži samoga
sebe, nikada neće naći celine.

I dok sav narod ne dokući veli-
činu kosovske tragedije, dok sav
narod ne primi u se i sa svojom na-
cionalnom svešću ne povrće tu ve-
ličinu, on neće moći sagraditi Ko-
sovski hram, jer nema smisla za ni,
kao što je i svaka kuća božja bez
značenja za onoga, koji u svojoj
duši ne nosi živog Boga.

Mlada biljka — najlemenitiji
plod — nov život!

Već će skoro biti 550 godina,
otkada je čak i sluga odrekao po-
slušnost svojoj carici i otišao za
onima, koji su posli da grade Ko-
sovski hram: carstvo istine i pravde!

I svi neznanici junaci kroz ta mi-
nula stoljeća — da li su u istinu bez
traga umrli junačkom smrću? Ne,
oni nisu umrli, oni žive u mlađoj
biljci, u najlemenitijim plodovima,
u novom životu, jer sve veliko pre-
lazi od roda na rod, iz veka u vek.
I ta veličina satire u prahu i pod so-
bom ništa otrovana srca i podle du-
še.

5

A gde ste vi, braćo i sestre?
Gde su vaši čekići, gde vam plugovi,
lopate i motike, da udarite temelje
i obradite zemlju za mladu biljku,
za najlemenitije plodove, za nov
život? I gde je, vaše seme, da kosov-
ski božuri ne budu samo legenda,
nega da postanu živa istina: iz krvi
srca mlađa biljka, iz mlađe biljke

najlemenitiji plodovi, iz najlemen-
itijih plodova nov život! Za sve
veke — bez povratak kosovske tra-
gedije! Za sve veke, za sve rođeve!

Da li osećate trnje trnove kru-
ne na bledom čelu Mučenika?

Da li su vaše mišice već očeli-
čile za udar Miloša Obilića? Za
udar, koji je namenjen upravo u
zatrovano srce i podloj duši?

I da li čujete nemu krik Majke
Jugovića, koji nije izlev očaja, već
koji je odjek velike, odvažne, junac-
ke duše? Duše, koja veruje, koja iz
najvećeg trpljenja crpi najveću
moc?

Da li ste, sestrice, već vrhom
napunile srebreni kondir Kosovske
Devojke s hladnim pićem lepote i
čednosti, da orosite i nakavsite na-
še njive, da zaliјete temelje Kosov-
skog hrama s nerazrušivom moći, s
večnošću?

Da li znate i da li duboko ose-
ćate svi, da radimo, da hoćemo da
radimo za sve buduće vekove, da
sada samo još skupljamo sile, sve
one rasparčane i razasute, koje tre-
ba da se spoje u jednu samu udarnu
šaku, kada dove naš dan: dan i cas
jedinstvene volje i jedinstvenog
htjenja svega naroda!

Tada će preko noći biti sagra-
den naš duhovni Kosovski hram!

E. L. Gangl

Vidovdanska savest

Nekoliko misli povodom vidovdanske proslave

Nije veličina i snaga naroda u
njegovu bogatstvu. Nije ni u zemlji
na kojoj živi. I bogatstvo i zemlja
su količine, što se menjaju. Veliči-
na i snaga naroda je zato u onom
što on nosi sobom i u sebi. Zdravo
i čisto telo, zdrava i čista duša,
glavni su elementi za postojanost
naroda. Istina i to se može menjati,
i baš zbog toga su najstarije, i naj-
bogatije, i najmoćnije nacije pro-
padale.

Naša propast o Vidovdanu do-
vodi nas zato do ličnog preslišava-
nja, iz kojega imamo jasne zaključ-
ke. Da učinimo onako kako je to
činio naš narod kroz sve vekove,
od Vidovdana pa na ovamo, sve do
naših dana. Nije važno kako se sve
odigralo, kakvi su uzroci, kakve su
posledice. Jednom reči, nije važno
je li sve to istorijski tačno bilo.
Važno je kako narod to tumači,
kako iz svega toga izvlači pouku za
ispravku doživljene propasti. A na-
rod je to činio kroz svoje gusle,
kroz svoju pesmu. Zato narodna
pesma nosi u sebi biserno čiste kap-
ljice, kojima se jedino i danas mo-
že da leči guba, ukorenjena kod po-
jedinaca ili kod širih društvenih
skupina. Evo samo nekoliko topnih
zračaka što mogu da ugreju i da
trgnu iz mrtvila uspavane savesti.

Polazi se na Kosovo. Polazi se
»spognuti za krst časni i slobodu
zlatnu«. Milica moli čestitoga Kneza
da joj ostavi u dvoru bar jednoga
brata, jednog Jugovića. Na kapiji,
kud prolazi vojska na alaje, moli
Milica jednog po jednog, svih de-
vet, od Boška do Damnjana — i ni
jedan neće da ostane. Čak ni sluga

proslavljen je najsvetlijii Vidovdan
i od tada mi smo morali sebe pre-
slišati što smo uradili i da li smo u
opšte nešto uradili da bi nam taj
dan ostao većito osvetljen, većito
pod suncem, bez pomrčine i bez
krvi. To preslišavanje ne sme i ne
može nikog da mimoide. To je naj-
rezolutnije rekao veliki Jugosloven,
Kralj Ujedinitelj, Blaženopočivši
Aleksandar Karadorđević: Ne drži
mene narod na ovome mestu zato
da sedim skrštenih ruku i da vodim
računa o svom životu!

Tako govori jedan Kralj. Takva
je Njegova savest. A naša? Savest
nas gradama ove zemlje? Je li dr-
žavni službenik zato tu, na tom i
tom mestu, da vrši samo ono što mu
se zakonom nalaže, što mora? Da li
on pod meru prodaje svoju radnu
snagu i pod meru ima da prima na-
gradu za to? Da li ima da ide sve
po principu: Koliko daš, toliko dam.
Zar narodni učitelji samo decu uči,
ili je on opšti narodni prosvetitelj?
Zar nastavnik srednje škole drži
samo određen broj nedeljnih časova,
predaje svoj predmet, ispituje
učenike i beleži im ocene, ili je on
još pokretač, inicijator svakog kul-
turnog, nacionalnog i humanog ži-
vota u svojoj sredini? Zar sve
teče opšti javni život? Zar tr-
govac ima samo da obrće svojom
robom i kapitalom ili je dužan da
podmetne svoja pleća pod svaku
plemenitu akciju, koja ide za tim da
naša narodna delatnost vri do kul-
minacije? A naša seljak? Zar da on
ostane van svega, i van svih, da
ostane u svom pesku, u svojoj ledini,
u svom seoskom glibu, ili da se
be uneše u onaj jezgrovit ispunjen
život što teče kroz dotično seosko
sokolsko društvo, kroz Jadransku
strazu, Čitaonicu, Crveni krst?

Nije to Lazar zapovedao. Na-
rod preko Lazar i zapoveda i pro-
klinje svakog parazita, koji bi ostao
po strani. Proklinja je narod onda
proklinje i sad, i uvek će proklinja-
ti sebičnjake i gotovane. Proklinja-
će one što mnogo znaju, a nikog
ničem ne nauče. Proklinjaće one
što mnogo imaju, a nikom ništa ne
daju.

Neumitna pravda traži da svaka generacija časno isplati
naslede od predaka i da svojim živovanjem u narodnoj zajednici
zaduži mlade generacije.

Nije to Lazar zapovedao. Na-
rod preko Lazar i zapoveda i pro-
klinje svakog parazita, koji bi ostao
po strani. Proklinja je narod onda
proklinje i sad, i uvek će proklinja-
ti sebičnjake i gotovane. Proklinja-
će one što mnogo znaju, a nikog
ničem ne nauče. Proklinjaće one
što mnogo imaju, a nikom ništa ne
daju.

Neumitna pravda traži da svaka generacija časno isplati
naslede od predaka i da svojim živovanjem u narodnoj zajednici
zaduži mlade generacije.

Jedan nam sokolski ideolog,
profesor dr. Laza Popović, kad go-
vorio o zadacima generacija i po-
dinaca, ovako piše u jednom svom
pismu Sokolima: »Ja bih svoj život
držao prostim i glupim, kad nebit-
u sebi čuo sve silne glasove mojih
mrтvih predaka koji mi govore i vi-
ču: Ti si naša krv i naša kost, i ži-
viš tu na zemlji našoj u kojoj mi
ležimo. Mi smo verovali i mi smo
radili, tako moraš i ti sve dote. dok
ne dode vreme da siđeš nama!... Ja
te glasove stalno čujem i ja ih
слушаš. Ja zato volim našu zemlju,
naš narod i naše Sokolstvo. Ja zato
verujem i zato radim!«

Te glasove naših predaka mora-
mo svi bez razlike ovako razgovet-
no da čujemo. Samo onda imaju-
smišla sve naše Vidovdanske pro-
slave, i samo tako odpada sve što
je konvencionalna parada, a ostaje
ono što je savest, čista Vidovdan-
ska savest!

Prof. M. St. Stanojević, Petrovgrad

и сълавяни вобъще. Ръкостисканите на двамата държавни глави, Александър I и Борис III, положиха край на колебания и... мечтата се приближи къмъ осязтелението си; тя сега е свършена фактъ.

Днесъ въ България и най-мало-върните новървака. Тъ се радватъ, не! тъ възпитватъ славната, сбъднала се вече мечта...

И сега, когато се узнава, че въ София ще се срещнатъ югославянски соколи и на български юнаци, нашата радостъ се обръща въ възторгъ, защото ние знаемъ, че югославянските соколи носятъ на крилата си

Dr. NIKOLA BOBČEV, Sofija:

Povodom jedne značajne 25-godišnjice

За една бележита 25-годишница

Prilikom VIII sleta Saveza bugarskih gimnastičkih društava »Junak«, koji će se održati u Sofiji 12. jula o. g., i na kome će učestvovati, као naši dobrodošli i željeni gosti, Sokoli iz Jugoslavije i drugih slovenskih zemalja, redakcija »Sokolskog glasnika« učinila mi je čast što me je zamolila да нешто напиšem o bugarsko-jugoslovenskim kulturnim vezama, ili pak o jednom pitanju od aktuelnog interesa, koje se odnosi na тaj или drugi shodan predmet. Blagodareći uvaženom uredni-

Dr. Nikola Bobčev

štvo »Sokol. glasnika«, centralnom organu Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, na ukazanoj mi časti, ja smatram korisnim i vrednim da izidem u susret pozivu uvaženog uredništva i da spomenem neke dogadaje iz skore prošlosti, који су у naposrednoj vezi s onim што се опаže u sadanjim bugarsko-jugoslovenskim odnosima. Ja ју да укажен i на онaj značajan pokret Južnih Slovена — Bugara, Srba, Hrvata i Slovensaca, који се је појавио u prvom deceniju našeg stoljeća i који се је ispoljavao u jednoj jakoj težnji za zbljenjem i za kulturno-ekonomskom saradnjom. Tada се је događalo нешто slično onome, што се događalo među nama i sada od nazad 2–3 godina.

God. 1903 u Beogradu i Sofiji дошло је до sastanka među bugarskim i srpskim učiteljima; u god. 1904 počelo је zbljenje jugoslovenskih pisaca i novinara s jedne strane i umetnika s druge. U tome cilju došlo је do susreta u Beogradu, Zagrebu, Sofiji, а već u avgustu 1906 bio је sazvan u Sofiji osnivački kongres Saveza jugoslovenskih književnika i publicista, на кome је bio izrađen statut Saveza. Istovremeno s tim značajnim kongresom, u Sofiji otvoreno је druga južnoslovenska umetnička izložba, — prva bila је u Beogradu, u septembru 1904 god., prilikom proslave 100-godišnjice prvog srpskog ustanka. Druga izložba bila је već delo Saveza južnoslovenskih umetnika »Lada«, predviđena u Sofiji krajem 1904 god., a konačno ostvarena u Zagrebu 1905. Jedan mesec posle skupštine pisaca i publicista u Sofiji zaseđavala је konferencija bugarskih i srpskih gimnazijalnih profesora. Iste godine održan је u Zagrebu prvi hrvatski svesokolski slet, који su posetili bugarski Junaci i drugi slovenski Sokoli. (Drugi slet održан је 1911 god., на кome су učestvovali Sokoli iz svih slovenskih zemalja, који је bilo oko 7000, a među којима су били i bugarski Junaci.)

»To je bio jedan takav razmah među kulturnim radnicima Slovenskog Juga, — kao што је то opravданo rekao nezaboravni Jovan Sker-

ne samo jedno „много здраве“ оть всички књтове на Југославия. Тъ носятъ самото сближение като фактъ. А пъкъ български юнаци, нека се подчертате, отдавна, много отдавна, съ горещи привърженици, апостоли, подвижници на това сближение, на идеята за славянска солидарност и братско по всички културни линии сътрудничество.

Слава на югославянските соколи и на български юнаци! Да живеятъ, да крепнатъ, да продължаватъ колкото се може по-смъло затвърдяването на постигнатото велико дъло.

lič, па су и наши противници меđu tudincima, као i skeptici i duhovni lenjive i naše sredine, bili prisiljeni da priznaju jednu seriju praktičnih rezultata rada na jugoslovenskoj ideji. Ono što je najvidenije i najprosvećenije kod Južnih Slovena, као што je rekao ovaj poznati literarni istoričar, — odabrani mislioci kod Slovenaca, Bugara, Hrvata i Srba, danas su usvojili jugoslovensku ideju (види »Slovenski Jug«, br. 4 od 15 decembra 1909.) Taj snažni pokret među Južnim Slovenima u prvom pravcu zbljenjanja i kulturne saradnje našao je odjeka i kod drugih slovenskih naroda, a u prvom redu kod Čeha, u kolevi slovenske ideje, kod kojih je ona uvek bila budna. Iduće 1907 godine održan је u Pragu V češki svesokolski slet, koji je bio jedna značajna sveslovenska manifestacija, која je privukla mnogo gostiju i iz drugih slovenskih zemalja. U proljeću 1908 god. održana su u Petrogradu važna savetovanja za pripremu jednog sveslovenskog sabora, који се је održao u letu naredne godine u češkom Zlatnom Pragu, i који је već dobio veliki istorijski značaj zbog тога што је на том сабору bio položen temeli neoslavizma. Основна наčela slovenskog jedinstva, које је tu proklamirano, bila су: puna jednakost, puna sloboda i bratstvo svih slovenskih naroda. На том сабору, који је отврзано за славянски съборъ, състоял се съвместен прокламативен съборъ, на който се събрали представители на славянските страни, направени оть редакција на »Sokolski Glasnik«, да бъде поканен да напиши нѣщо за българо-югославянски културни връзки, или по въпросъ, които представля известен актуелен интересъ и се отнася също до посочения или сходен предметъ. Като благодаря на почитателите уредничество на »Sokolski Glasnik«, централни органъ на Съюза на соколите въ краля Югославия, за направената ми честь, азъ намирамъ за полезно и поучително, да посрещаме поканата на уредничество да припомни нѣкога събития оть недавното минало, които иматъ близко отношение къмъ онова, що се наблюдава съвместно на българо-югославянски отношения. Азъ ще припомни онова достопаметно движење върхътъ южните славяни — българи, сърби, хървати и словенци — което имаше място през първото 10-лѣтие на нашето столѣтие и се проявяваше вътъ усиленъ стремежъ къмъ сближение и културно-економическо сътрудничество. Тогава ставаше нѣщо подобно на това, което се наблюдава между насъ и сега оть 2–3 години насамъ.

Taj veoma značajni pokret, na prvom mestu kod Južnih Slovena, a docnije i kod ostalih, dostigao je kulminaciju na drugom sveslovenskom kongresu, који је održan u Sofiji 1910 godine, od 24 do 27 juna. Na ovom kongresu, који obeležava veoma značajnu etapu u istoriji slovenskog pokreta za jedinstvo, učestvovali su delegati iz svih slovenskih zemalja, izuzev Poljaka, који zbog unutrašnje političkih priroda i nezadovoljstva njihovog zbog politike ruske vlade prema Poljacima, odrekoše da dođu na sofijski slovenski kongres.

Veoma mi je žao što, zbog ograničenja prostora na stranicama »Sokolskog glasnika«, ne mogu da ovde izložim onaj značajni i široki program za slovensku kulturnu i ekonomsku saradnju, који je izrađen na sofijskom slovenskom kongresu. Svako može da se upozna s njime u knjizi »Vtori podgotovitelen slavjanicni kongres u Sofija«, коју je izdalo Slovensko društvo u Bugarskoj, Sofija 1910, ili pak u odlomcima kraćeg izdanja tog programa, које je napisao predsednik Slovenskog društva u Bugarskoj, prof. S. S. Bobčev, u svome članku »Jedna značajna dvadesetpetgodišnjica«, a који је izložao u Slovenskom kalendaru za 1935 god. Mi јemo samo da napomenemo, да је тај program zbog skoro nastalih sudobosnih dogadaja, како на Slovenskom Jugu, tako i u ostalom svetu, ostao neispunjjen, ali on i sada, u svojim bitnim tačkama, nije izgubio svoj aktualni značaj.

Zaslužuje međutim da se ovde pomene čuvana lozinka togova slovenskog pokreta, коју na sofijskom saboru proglaši dr. Karel Kramar, jedan od osnivača neoslavizma, među које spada i Slovenac dr. Ivan Hribar, a која гласи: Nije Sloven onaj, koji tlači druge slovenske narode, — reči, које су на saboru bile dočekane sodušljivim odobravanjem, па често i do sada citirane.

Slovenski kongres u Sofiji postade stožer oko кога se redao čitav niz sabora, sastanaka i drugih akcija za kulturnu i ekonomsku saradnju među Slovenima. Tako np. pre kongresa u Sofiji zasedava od 21 do 23 juna IX kongres slovenskih žurnalista (VIII je održan u Ljubljani 1907). Istovremeno s kongresom slovenskih žurnalista zasedava Sveslovenska lekarska konferencija, на којој učestvovaše prvi kapaciteti slovenske medicinske nauke. U Sofiji se 25 juna sastade i III profesionalni sabor slovenskih pečara. Veliki slovenski dani u Sofiji završile se sjajno, s grandionim i sveslovenskim junackim sokolskim sletom (27–29 juna), на кome се sakupi 1800 slovenskih Sokola i 2500 bugarskih Junaci.

Ono što se tada u kulturnoj i društvenoj sredini Južnih Slovena dešavaše u prvoj deceniji našega stoljeća, нешто сличноjavila se i sada, t. j. mi i sada vidimo jednu jaču ispoljenu težnju među Bugarima i Jugoslovenima, jednu namenu da

је српски bratska ruka za zbljenje i saradnju u oblasti kulturnih i narodno - gospodarskih mirnih odnosa. Mi smo svedoci stalnih poseta Bugara Jugoslaviji i jugoslovenskih kulturnih i ekonomskih radnika i stručnjaka Bugarskoj. Eto sada, od kad sam dobio poziv da napišem ove redove, t. j. u toku две nedelje, mi doživjesmo mnogo poseta iz Jugoslavije — Bugarsku posetiše zadrugari, agronomi, veterinari, lekarji, bankarski činovnici i dr. Isto točno se i s naše strane.

Uporedenje prošlosti sa sada-njоšu uverava nas, da je kod Južnih Slovena ова težnja за zbljenje i saradnju na raznim poljima društvene i kulturne delatnosti organski pojav s bitnim sadržajem, појави, који се осnovни корен налази у увреној inteligenciji s obadve strane, да су интереси i судбина obadvojih tesno povezani i isti. I zbog toga је та težnja нешто здраво, nužno, neophodno. Ne smemo samo da zaboravimo osnovni princip slovenske uzajamnosti i slovenske opštе saradnje, a то је на praškom slovenskom kongresu proklamirano načelo, prema коме jedinstvo među slovenskim narodima može да буде ostvareno само onda, kad му као главни оснивач поставимо пуну jednakost, punu slobodu i bratstvo svih slovenskih naroda, i kad se svakome od njih prizna право na njegov slobodni nacionalno-kulturni razvoj.

Vrhутъ си това достопаметно движење, на първо място между южните славяни, а по-сетне обзело и останалите, достигна на втория общославянски съборъ, които се провъзгласи въ София въ 1910 и заседава отъ 24 до 27 юни. На този съборъ, които отбелзва важен и значителен етапъ въ историята на славянското обединително движење, участваха делегати отъ всички славянски страни, съ исключение на поляците, които, поради вътрешно-политически причини и недоволство отъ политиката на руското правителство спрямо поляците, отказаха се да дойдатъ на софийския славянски съборъ.

Съжалявамъ търде много, че поради ограниченото място на страниците на »Sokolski Glasnik«, не мога да изложа тукъ онази отлична и широка програма на славянско културно и икономическо сътрудничество, којто изработи Софиjski slavjanicni kongres, кој се провъзгласи въ София въ 1910 и заседава отъ 21 до 23 юни. Също може да се запознае съ нея по книгата »Втори подготвителен славjanicni kongres u Sofija«, издание на Славянското д-во въ България, София 1910, или пъкъ отчасти по-краткото изложение на тази програма, којто напомни председателът на Славянското д-во въ България, проф. С. С. Bobčev, въ своята статия »Edna beležita 25-godišnjica«, поместена въ Славянски Календарь за 1935 г. Ние само ще отбележимъ, че тази програма, поради настажилите на скъдноносни събития както на Славянски Югъ и въ останалия свѣтъ, остана неизпълнена, а тя и до сега въ по-същественитѣ си точки не е изгубила актуалното си значение.

Zaslužuje da se отбележи, обаче тукъ, пресловития лозунгъ на тогавашното славянско движење, којто лозунгъ прогласи на софийския съборъ Д-ръ Карел Крамар, единъ отъ основателите на неославизма, между којот е и словенецъ Д-ръ Ив. Хрибар, а именно лозунгът: не е славянинъ онзи, којто претъснява другъ славянски народъ, — думи, посрещнати на събора съ възторжено одобрение и цитувани често и до сега.

Славянскиятъ съборъ въ София бѣше становътъ, около којот се наредиха първите низъ събрания, среци и др. прояви на културно и економическо сътрудничество међу славяните. Така, преди събора въ София заседава отъ 21 до 23 юни IX kongresъ на славянски журисти (VIII-ијте стана въ Любляна въ 1907). Едновремено съ конгреса на славянски лѣкарски конференции, на којој пристъпватъ на славянската медицинска наука. На 25 юни се събра въ София и III професионаленъ съборъ на славянски лѣкар. Достопаметниятъ Славянски дни въ София се завършиха блѣскаво съ грандиозния I всеславянски юнашко-соколски слет (27–29 юни), който събра 1800 славянски соколи и 2500 български юнаци.

Каквото ставаше върхътъ културните и обществени срѣди на южните славяни през първото десетилѣтие на нашето време, нещо подобно става и сега, т. е. ние виждаме и сега единъ особено засиленъ стремежъ между българи и югославици въ посока да си подадатъ братска ръка за сближение и сътрудничество на областта на културните и обществено-стопански мирни отноше-

ни. se pruži bratska ruka za zbljenje i saradnju u oblasti kulturnih i narodno - gospodarskih mirnih odnosa. Mi smo svedoci stalnih poseta Bugara Jugoslaviji i jugoslovenskih kulturnih i ekonomskih radnika i stručnjaka Bugarskoj. Eto sada, od kad sam dobio poziv da napišem ove redove, t. j. u toku две nedelje, mi doživjesmo mnogo poseta iz Jugoslavije — Bugarsku posetiše zadrugari, agronomi, veterinari, lekarji, bankarski činovnici i dr. Isto točno se i s naše strane.

Uporedenje prošlosti sa sada-njоšu uverava nas, da je kod Južnih Slovena ова težnja за zbljenje i saradnju na raznim poljima društvene i kulturne delatnosti organski pojav s bitnim sadržajem, појави, који се osnovni корен налази у uverenju inteligenecije s obadve strane, da su interesи i судбина obadvojih tesno povezani i isti. I zbog toga је та težnja нешто здраво, nužno, neophodno. Ne smemo samo da zaboravimo osnovni princip slovenske uzajamnosti i slovenske opštе saradnje, a то је на praškom slovenskom kongresu proklamirano načelo, prema коме jedinstvo među slovenskim narodima može da буде ostvareno само onda, kad mu као главни оснивач поставимо пуну jednakost, punu slobodu i bratstvo svih slovenskih naroda, i kad se svakome od njih prizna право na njegov slobodni nacionalno-kulturni razvoj.

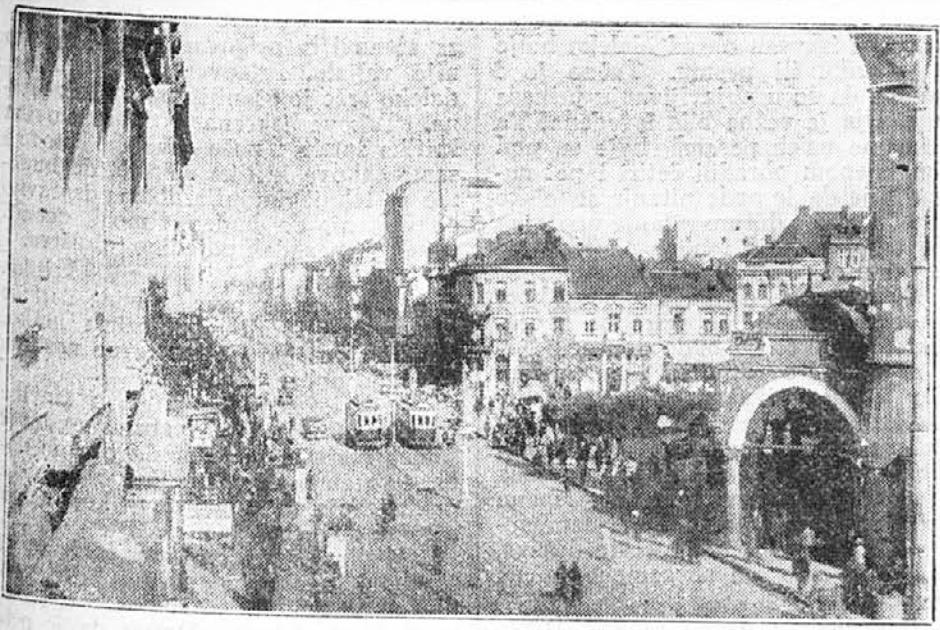
Na kraju neka mi bude dozvoljeno da izrazim svoju radost, što

ćemo, prilikom VIII sleta naših »Junaka«, susresti u našoj prestonici i drage goste — mnogobrojni Sokole iz Jugoslavije i iz drugih slovenskih zemalja. Jedan takav slet slovenskih Sokola u Sofiji bio je moguć samo tek s faktom učlanjenja našeg »Junaka« u Sveslovenski Sokolski Savez. Do pre kratkog vremena to nije bilo moguće. A sada je već. I ja sam bio jedan od prvih, koji su s radošću pozdravili taj sretni dogadjaj. Zbog toga u toliko mi je veća radost što ју је видети okupljene tolike slovenske Sokole u bugarskoj prestonici.

Sofija, 21 VII 1935.

и сме свидетели на непrekidnati posetjenja на българи въ Jugoslavija и на югославски културни, стопански и професионални дејатели въ България. Сега, откако съм получил поканата да напиша тази редове, т. е. въ продължение на две седмици само, име имахме много посетену отъ Jugoslavija, — посетиха България кооператори, агрономи, ветеринарни лѣкар, банкови чиновници и др. Същото става и отъ наша страна.

Сравнението на миналото съ сегашн

Sofija: Bulevar Marije Luize

(Nastavak s 3 stranice.)

vionalni pokreti našeg vremena ko-

ji su pozvani da igraju presudnu

ulogu u životu svojih sopstvenih

država,

jer su njihovi članovi iz

redova svih slojeva i društvenih

klasa.

Tu je ostvaren princip društ-

vene i nacionalne solidarnosti.

Zar onda nije jasno da će uza-

jamno i masovno upoznavanje čla-

nova naših dveju organizacija da

bude od sudbonosnog, rešavajućeg

i istorijskog značenja, šta više, i za

naajblizu budućnost Balkana.

A gde će na drugom mestu da

se izvrši to masovno upoznavanje

sem na predstojećem saboru i na

onim skupovima koji će da se u

budućnosti održavaju u dve brat-

ske države?

Zbog toga Vas pozivamo mi

sada, a sutra Vi nas.

Treba da se

vidimo,

da u nama progovori zajed-

nička slavenska duša i zajednička

slavenska krv,

da progovore naši

zajednički bratski ideali:

o slobodi,

o ravnopravnosti,

o miru,

i o kul-

tornom stvaranju.

Treba da

progovori

zajednička

savest,

najviši etički

zakon,

o našim sutrašnjim

slavenskim

društvenim

za svetlij i

srećnij život.

Najposle,

treba uzajamno pred-

svima tuđinima,

prijateljima i ne-

prijateljima,

da pokažemo da i u

oblasti fizičkog vaspitanja Slaveni

mogu da stvaraju veliku kulturu i

nauku.

Treba da se skupimo i da ju-

nački-sokolski narodne mase zata-

lasamo ka novom razmahu novog

kulturnog stvaranja.

Vreme je danas novo, — druk-

čije nego juče, — i ono već moćno

govori: dosta smo služili tuđim in-

teresima, dosta smo bili oruda za

postizanje tuđih ciljeva!

Na bratsko gostovanje u Sofiji

treba da se saberemo Junaci i So-

koli iz svih krajeva Balkana — za

nove dane i za novu svetu buduć-

nost. Kažite Vi sada: Zašto ćete da

dodete u Sofiju? Šta ćete da nam

donesete u Vašim čistim, sokol-

skim, slavenskim dušama?

(Produljenje otv. stranica 3)

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

snagu ne može da smogne pojedinac, ona treba da je savita kao čelično uže iz kolektivne unifikacije akcije svijućestica iz kojih se sastoji narod, a tu unifikaciju daju nama Jugoslovenima naše Sokolstvo, koje teži za srećom, za

etičkim napretkom, za lepotom i zdravljem, za moralnim savršenstvom naroda, ono odgaja i stvara — čoveka!

Dr. Drago Damaška,
Kutina.

Za samostalno Sokolstvo

Nedavno izvršeni izbori u Jugoslaviji odrazili su se i u sokolskim redovima. U ponekim jedinicama vodili su se sporovi otko tko, da li se smelo glasati za ovu ili onu listu, nije li izvesna politička grupa u ideološkom sukobu sa Sokolstvom, a izvesna druga u saglasnosti i t.d.

Zbog svega toga potrebno je na te pojave baciti sokolsko osvetljenje, kao i utvrđiti odnos Sokolstva prema politici i političkim gibanjima, koliko god je u nas to već utvrđivano (u »Putevima i ciljevima«, kao i u članima). U vezi sa svim tim biće potrebno opet podići glas za neovisni i privatno inicijativi prepričeno Sokolstvo. U ovom članku, u ovaj dan odlučivanja za više i bolje, neka bude o svemu tome reči.

Pre svega treba istaći da mi od Sokolstva mnogo toga očekujemo, možda i previše. Kad se danas o njemu govor, onda se gotovo uvek misli na deseteke zadataka koje ono ima da izvrši u našem narodu. Ne ulazeći sada u pitanje užeg ili šireg Sokolstva, mi ističemo da svi od reda očekujemo od njega to da osveži i preporodi naš narod, a naročito naše selo. I baš zato što toliko očekujemo od te naše organizacije, baš zato ljubomorno i budno i savesno treba čuvati i snažiti njezin ugled u našu i javnost.

Da bi očuvalo svoj pun ugled, naše Sokolstvo pre svega nikako i nikada ne sme da bude instrument, sredstvo, nešto podređeno i potičnjeno, nešto ovisno i nesamostalno. U svom intimnom bicu ono oseća da će samo kao neovisna i slobodna moralna energija moći da se prožme dobrostojnim i zaslужnim stvaralaštvo. Utuda ono teži, i to mu je plemenita težnja, za punom emancipacijom od svih sila i faktora koji ga podređuju i unišuju, pa tako i za emancipacijom od političkih sila i faktora. Niti mi hoćemo da vučemo političku kolu, niti mi to kao Sokoli možemo, jer kao Sokoli pripadamo celom narodu, a ne njegovim delovima.

No ostavljujući pitanje naše zakonske emancipacije zasad po strani, zaustavimo svoj pogled na pomenutim sporovima u ponekim jedinicama. Tih sporova nije smelo biti, jer ih ne dopuštaju sokolska načela fiksirana u našoj svesti, kao i u »Putevima i ciljevima«. Sokolstvo je izgrađeno na slobodnoj jedinki; ono ovoj pored ostalih sloboda ostavlja i slobodu političkog opredeljivanja. Utuda se nikako nije moglo izvoditi da je Soko u prošlim izborima morao glasati ovako ili onako, niti se moglo njegovo glasanje komentarisati

kao sokolsko ili nesokolsko prema njegovom političkom opredeljenju na biraču. Akt glasanja stoji van domaća sokolske moralke. Ono što Sokola obavezuje to je zbir sokolskih načela, a zbir tih načela ni u kom slučaju ne određuje Sokolu da glasa baš za izvesnu političku grupaciju.

Koliko je za osudu presizanje sokolske moralke na pojave koje su po sokolskoj ideologiji van njene domaća, toliko su isto za osudu pokušaji političkih pojedincata i grupa da Sokolstvo eksploatišu u cilju svoje koristi. Baš zato što treba da bude organizacija vrlo osetljiva u svom moralu, vrlo moralno skrupuljona, baš zato pomenuti treba da ostave Sokolstvo na miru, kako se nikako ne bi mogla da javi, ni s koje strane, obeda o političkim sklonostima Sokolstva, koje treba uvek da pripada celom narodu.

Na isti način treba da se »dekomponuje« od Sokolstva i ona braća Sokoli koji su zagazili u politiku. Mi nijih možemo primati i dočekivati u sokolima, mi možemo s njima da se sastajemo i o sokolskim stvarima da razgovaramo, ali mi od njih s punim pravom moramo tražiti, u interesu Sokolstva, da kao politički ljudi nikada ne identificiraju sebe i Sokolstvo, svoju politiku i našu organizaciju. Oni su jedno, Sokolstvo je drugo. Sokolski funkcionari nisu njihovi funkcijonari. Oni koji rade u Sokolu, neka ne rade u politici, pa ni u politici političara-Sokola, jer to što oni rade osnovano je na stranačkoj opreci, a sokolski rad nikada ne sme stajati na takvoj pličini.

Sve u svemu Sokolstvo treba budno i savesno čuvati od političkih opasnosti. Sokolstvo treba da ide svojim putem. Ono ima da neguje i razvija kulturnim sredstvima jugoslovensko osećanje, probudenu državljansku i socijalnu svest, pa misao o potrebi stalnog napredovanja jugoslovenskog narodnog života. Sokolstvo ni u kom slučaju ne sme da služi kakvim političkim grupama, niti se od njega to ni u celini ni pojedinačno sme tražiti. Sokolstvo treba do kraja i konzervativno izdvajati i izdvojiti od političkih borbi i sudara, od očekivanja i namigivanja, a pogotovo od političkih računa nesavescnih. Sokolstvo treba da ima svoju »politiku«, narodnu i nadstranačku, pa i protivstranačku kad opazi stranačko presizanje u svoje područje. U interesu je Sokolstva da ga ceo narod vidi, zna i oseća kao samostalnu moralnu snagu.

Dr. Ilija Mamuzić, Osijek.

O kritici u našem Sokolstvu

Ne mislim ovde da govorim o kritici, koja se odnosi na delovanje i rad pojedinih ličnosti u našem Sokolstvu. U tim stvarima nama je vrlo lako da budemo ocenjivači i već po prirodi ljudskoj lakše opoznamo tude manjakosti od tih prednosti. Laganje čimimo prigovore i dajemo savete nego što priznajemo uložen napor i energiju za dobru stvar, ako ona i nije postignuta u onoj mjeri od pregaoca, u kojoj bi i sam želeo.

Hoću da iznesem opažanja o kritikovanju raznih naših priredaba, o kojima imamo prilike da čitamo u našem Glasniku. Dobar deo tih prikaza priča nam — malo utešno i dosta nezanimivo — obično dosta opsežno o tome kako je taj i taj brat održao predavanje, kako je bila akademija s toliko i takovih pozorišnih prikaza i deklamacija, kako su na toj priredi bili istaknuti odlični i pretstavnici ovih ili onih udruženja ili vlasti. Takovih prikaza nalazimo većinom u našem Glasniku. Velimo: malo utešno — zato, jer bi bilo umesto toga daleko poželjnije, da čitamo više o tehničkim priredbama, o akademijama s vežbačkim programom, te o javnim vežbama. Lako ovi prikazi spadaju ovamo, ipak nam stalno upada u oči, da tih prikaza ima mnogo više, nego li onih drugih i mi osećamo doduše jedan ideološki zamah našeg Sokolstva, no zato ujedno premalo onu drugu granu Sokolstva, koja je po svojoj vrednosti i važnosti svakako prva, a to je telovežba. Sve naše sokolske ideje, sve težnje vrte se oko te osnovne osovine, pa je stoga s pravom nastala već ranije kritika: Nema Sokolstva bez telovežbe! ili, kako je to pred neko vreme u samom Glasniku jedan brat ispravno otrilike ovako definisao: Bio rad u kojoj jedinici našoj još ma kako intenzivan, ako on istovremeno nije spojen s telovežbom, štoviše, ako ona nije glavna zadaća te jedinice, tada ne može da se smatra i naziva sokolskim! Ovo potpisujemo i mislimo, da daljih objašnjenja i ne treba, štoviše smatramo, da — nema li društvo, odnosno jedinica uslove za snažan vežbački volet, ne bi trebalo uopšte da postoji. Telesno vežbanje nedu se i ne može zameniti s ničim drugim, najmanje s predavanjima, pevanjem i glumom. Gde god ne preteži vežbačke prirede nad ostalim

ma, gubi se pravi cilj sokolski, jer samo telovežba može da uzgaja slobodoumne ljude, jake volje i čvrstog karaktera s tačnim i ispravnim sokolskim idejama.

Sokolskih dakle vežbačkih priredaba ima relativno malo. Nesamo da, već ih je i ranije bilo prema velikom broju jedinica razmerno malo. A sada nešto o kritikama, prikazima tih priredaba, kakove ih čitamo u našem listu. Većina tih kritika nije niti tačan izveštaj onoga s čime se nastupilo na akademiji ili javnoj vežbi. Većinu tih prikaza pišu braća, koji nisu na dovoljno tehničkoj visini da ocene stvar, ili su opet slabo veštii opisivanju. Pisanje tih prikaza kao da pripada svakom bratu, kojeg zato pokaze dobru volju — glavno je da netko nešto napiše. Što je napisao i kako će drugi, koji nisu bili na priredi samoj, dobiti predodžbu o njoj na temelju ovakog prikaza, o tome se uopšte ne vodi nigde računa. Valja da istaknemo, da ne tvrdimo, da su svi prikazi ovako manjkavi i neinformativni, ima ih — iako dosta retko — koji su odista tačni, valjano i kritički napisani. Istini za volju moramo spomenuti, da ovakovi prikazi dolaze sredno same države.

Što treba da sadrži jedan valjani i objektivni prikaz ili kritika? Manje važnji su za nas tehničare pozdravni govor i odlični prisutnici, ali našim više zanimanjima u prvom redu nazivi pojedinih tačaka, autor vežbe, autor muzike, kao i broj vežbača, koji su izveli tačku. A što mi nalazimo? Većinom površni prikaz, bez broja, bez reda, koji su se tačke izvodile i tako o onom najglavnijem, najvažnijem delu prirede ne dobivamo nikakvu informaciju niti predodžbu.

Razlozi ovakovih nevaljanih prikaza su dvovrsni. Jednog smo spomenuli: piše, tko god hoće, mada i nema mnogo znanja o stvari — a drugi je razlog, koji nije tako čest, a ipak postoji: smatra se kadkada da bi imenovanje autora vežbe i muzike bilo možda isticanje (Ni koristi ni slave!) koje ne bi bilo u skladu sa sokolskim načelima.

Ovo poslednje mišljenje je posvemo krije i kad bismo ga prihvatali i odobrili, činili biemo našoj tehničkoj same štetu, a ne korist. U naše sadanje doba, kada se tehniku u Sokolstvu po-

dizže u svakom pogledu, vrlo je važno da se zna, koje i kakve vežbe se izvode i kakav je bio njihov uspeh. Poznato je, da mi u Sokolstvu nemamo patentiranih autora, već se sastavljači vežbi regрутiraju po slobodnoj volji između prednjaka ili vežbača. To je dođeš ispravna pojava i skroz u demokratskom sokolskom duhu, ali je ona ujedno i dvosecki mač. Koliko često se nade — osobito u manjim mestima — ambiciozan prednjak ili prednjaka ili vežbač, koji ima doduše vrlo jaku želju da učini nešta svoga, ali mu nažalost manjkaju dovođene tehničke sposobnosti. Osećajući taj manjak, ne znajući da nikakove principe niti pravila za sistematski rad, seže on obično za onim, što mu je najbliže: nastoji da vežba bude što efektnija i da se svidi publici. Ne uspe li mu to postići samim gibanjima seže za inscenacijom: otud nekada nemoguci, fiziološki posve nevredni sastavi, ali uz fantastična neuskusa odela, cveće, rasvetu. Sad dolazi ono glavno: publika — većinom neupućena — je z a d o v o l j a . Silan aplauz je postignut, tačka je uspela, autor je istovremeno postao uobražen i nastavlja svoj posao dalje, zavodeći time publiku svoga mesta, radeći na štetu naše dobre i vredne sokolske telovežbe i pomalo postaje za sebe lično autoritet kome više nijedan drugi ne imponuje. Ovakovih pojjava je bilo i ranije, ali ne toliko kao danas i one nisu na korist napredovanju naše tehnike.

Uzmimo sada, da jedan manje spremjan brat obradi na ovakav malo vredan način neku poznatu muziku ili narodnu pesmu. Istovremeno ili nešto kasnije ili ranije drugi ili treći brat,

spreman i iskusan obradi daleko bolje istu muziku ili pesmu. Tačno je i ispravno da se u objavljuvanju prikaza sazna, čija je vežba bila izvedena! Ta mi imamo naših pesama, koje su pod istim imenom obradili četiri i pet autora! Nije dakle ovde pitanje sokolske čednosti, već ozbiljno pitanje napretka naše tehnike, koja mnogo napreduje i brzo se proširuje.

Potrebbno je dačle, da u svakom prikazu akademije ili prirede s vežbačkim rasporedom bude donesen verno i tačno ceo raspored istim redom kako je bio prikazan, s tačnim imenom autora vežbe i muzike, a u zgradama pored toga broj vežbača i vežbačica. Za slagara treba da imena budu čitljivo pisana, da ne ispanu iskrivljena imena, koje onda sam autor ne prepozna. To se često dešava, kao i naprosto da se zamene imena autora.

Nije nadalje svejedno gde izlaze kritike. Drugo je kritika za široj javnosti (javne novine) i kritika za naš bratski sokolski krug. Javnost, koja u nekim slučajevima i nije nama baš sklona, ne treba prikaz, koji će zalaziti u tehničke tančine i otkriti joj eventualne manjakosti, koje samo tehničar zapaža. Za nju treba kritika da bude više općenita i laganija. Polaziti sa stanovišta, da treba široku publiku »dogoditi detaljnim« prikazima, da vremenom shvaća i bolje razumije vežbe — jest posve krivo naziranje, jer tehnički u tančine shvatiti i razumeti vežbu može samo onaj, koji je sam prošao sokolsko vežbanje, sam izvodio iste ili slične vežbe.

Nije svejedno, kakove su kritike. Objektivna kritika ne sme da polazi

sa stanovišta prigovaranja svemu, što nije valjalo. Prigovarat je najlakše, dačle teže je oceniti dobre i loše stvari. Tačka iskrešena i dobronamerana kritika spada u naše sokolske listove i samo takove kritike učinje, da bude u tehničkim priredbama ispravno obavešteni, da budemo mogli oceniti uspeh ili nazadak pojedinog društva.

Nije svejedno, tko piše kritike. Jedan prikaz za javne novine dati će lagano u općenitim potezima netko, koji je dovoljno gledao javne nastupe i sam je dobar Soko.

Prikaz, koji razmatra u tančine izvedbu, štoviše telovežbenu vrednost samog sastava, može da dade samo dobar i spreman tehničar. Zato neka ta razmatranja ne zalaži onaj, koji nema

o tome dovoljno znanja. Muslim i uveren sam, budemo li se držali ovakog načina kritikovanja, da će to biti na veliku korist naših priredbi naših tehnika. Držim, da će prikazi u našem Glasniku na taj način biti ne samo ispravniji, nego i mnogo zanimiviji i informativniji nego dosad. Zasad se prikazi tehničke naravi do nose samo u Glasniku, iako bi možda bolje pristajali u prednjakački Sokol. Zato smo se obazreli ovde na to pitanje. A mislimo, da bi bilo vrlo dobro, kad uredništvo našeg lista ne bi uopće primilo na uvrštenje manjakave i nevaljane kritike telovežbenih priredbi, kao ni one preopšte, a najmanje one, u kojima je »sve bilo lepo i divno izvedeno zaslugom toga i toga bratice — jer pisati ovakove prikaze je lako i vrlo zanimivo za onoga, koji ih piše — ali tko će da ih čita?

Dr. Branko Mudrinić, Zagreb.

XI olimpijske igre 1936 god.

Lanjske godine je na svečan način proslavljena 40.-godišnica osnivanja modernih olimpijskih igara. Baron Pier de Kuberten nije mogao ni zamišliti, kada je predlagao da se po uzoru klasičnih grčkih olimpijskih igara uspostave periodičke utakmice najboljih amaterskih tehničara, da će njegova misao tako brzo i tako potpuno osvojiti svet. Danas svi znamo ogromni opći i posebni uticaj olimpijskih igara, a taj se uticaj osetio na mnogim i raznim područjima.

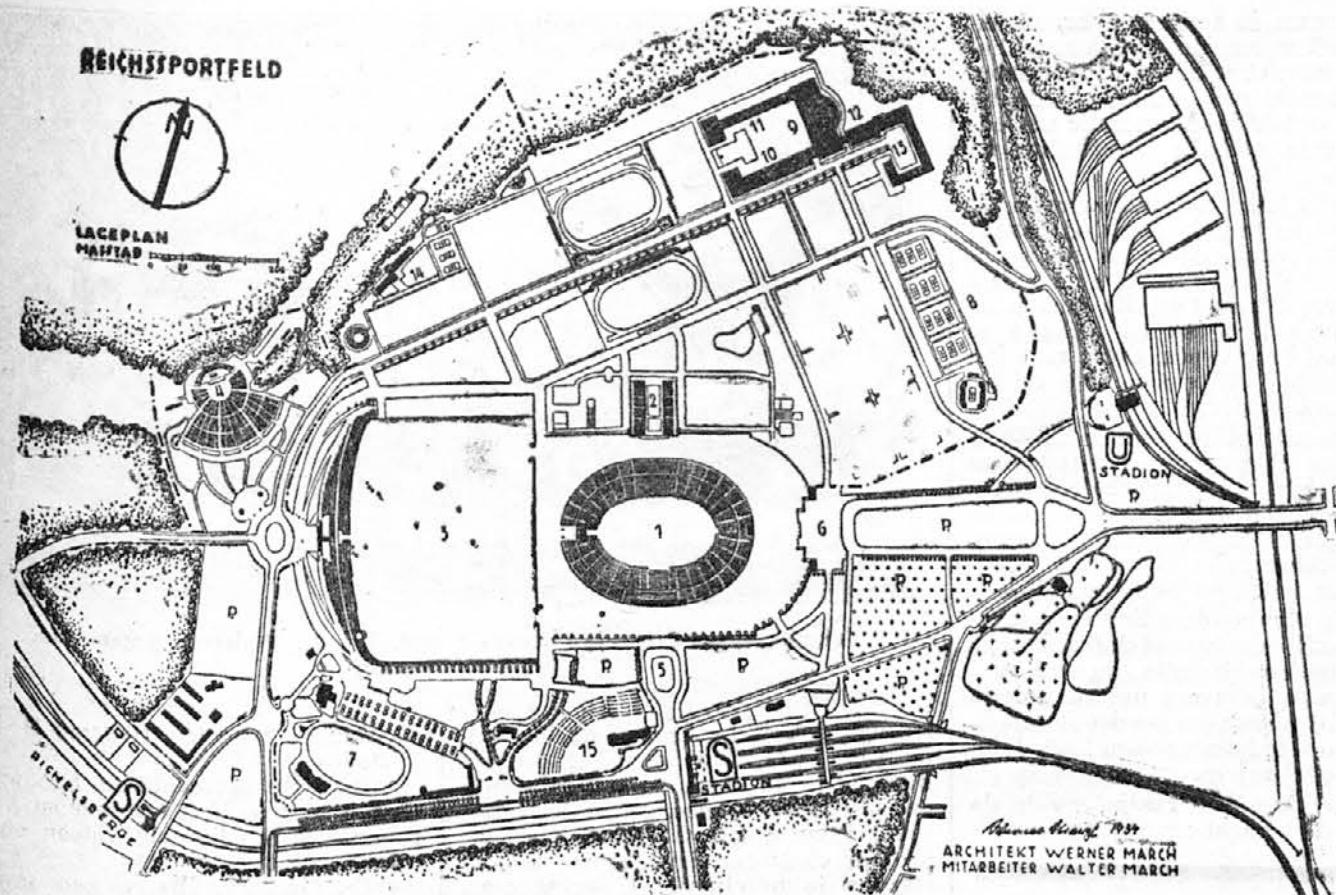
Glavna težnja plemenitog osnivanja modernih olimpijada bila je, da najlepšu i najaktivniju omladinu svih naroda i svih kontinenta skupi na jednoj miroljubivo i otvorenoj utakmici, na kojoj će se sinovi raznih rasa i kultura upoznati, medusobno ometiti, jedni od drugih naučiti ono najbolje i najvrednije, i stvarati tako duh međunarodne solidarnosti i razumevanja. To je viši, posredni cilj olimpijada.

Neposredni cilj osnivanja modernih olimpijskih igara bio je napredak agonističkog sporta, produbljenje studija, usavršavanje sredstava modernog telesnog odgoja. Moderni olimpijske igre trebaju da posluže što savršenijem odgoju zdrave, sposobne, borbe i aktivne nove generacije. Direktno kod onih, koji sudjeluju na olimpijadi, a indirektno kod svih onih, koji i najmanje dudu pod uticaj tog velikog svetskog pokreta, koji je danas posle 4 decenija moćno organizovan u 60 država. Vrlo je važno, da su olimpijske igre, kao i sive druge utakmice, uspešno sredstvo ne samo međunarodnog zbijavanja, već naročito nacionalnog odgoja. Za vreme, pre i posle igara, napor je za što bolji uspeh na tim najvažnijim i najlepšim utakmicama pobudjuju zanimanje svih naroda, i svih pripadnika tih nacija, u jednoj posebnoj sada već dobro poznatoj groznici konstruktivnog nacionalizma. Olimpijske igre su postale velika škola nacionalnog kolektivizma.

I mnogo drugih materijalnih koristi ima čovečanstvo od olimpijskih igara. Priredivači olimpijskih igara (ranije privatna inicijativa, a danas omladina i sredno same države) velikim svojim

planovima i pothvatima pokreću sav privredni život nacije. Prirediti danas jednu olimpijadu znači i mobilizaciju ogromnih sredstava, gradnju skupih ali trajnih i korisnih stadiona, ulepšavanje i preuđavanje prestolnice, usavršavanje prometa, svih javnih funkcija i čitavog pogona. To delovanje olimpijskih igara nije glavno, ali zato nije manje važno! A priliv stranaca, turizam, i veliki glas, što ga sedište jedne olimpijade stekne kod milijuna ljudi, velika je i realna materijalna korist od olimpijada.

U ovo poslednjih 40 godina sport, utakmice i načela telesnog odgoja osvojili su svet. Ako glavna zasluga ikome pripada,

Na ovom tlocrtu nemačkog sportskog polja, pozornice XI olimpijskih igara 1936 u Berlinu, označavaju brojke: 1 — Olimpijski stadion; 2 — olimpijsko plivalište s gledalištem za 10.000 ljudi; 3 — veliko sletište s vežbalištem 350×250 metara; 4 — pozornica na otvorenom »Ditrib Ekart« s gledalištem za 12.000 osoba (na njoj će se održati olimpijske utakmice gimnastičara 1936 godine); 5 — južni ulaz; 6 — istočni glavni ulaz; 7 — hipodrom, trkalište za konjske trke; 8 — igralište za tenis s posebnim igralištem za glavne igre; 9 — zgrada središnje uprave nemačkog sporta; 10 — vežbaonica pod krovom; 11 — plivalište i drugi uredaji; 12 — stalna škola turnerskog saveza; 13 — studentski dom »Frizenhaus« sa pitomcem državne visoke škole telesnog vežbanja; 14 — dom studentica te škole; (zgrade 9—13 sačinjavaju »Sportforum«, visoku školu telesnog vežbanja); 15 — glavni restoran državnog sportskog polja; P — prostor za automobile; S — stanica gradske električne železnice; U — stanica gradske podzemne železnice. Čitav prostor državnog sportskog polja obuhvaća zemljište nepravilne pačetvorine s 1500 metara dužine i 1200 metara širine. Osim navedenih prostora, ima na tom polju još mnogo raznih vežbališta, igrališta, naprava, kuća i zgrada.

no sudjelovanje na IV zimskoj i na XI letnjoj olimpijadi.

U olimpijskoj godini 1936 najpre su IV zimskie olimpijske igre u Garms-Partenkirhenu. Tu se održavaju utakmice u smučanju, skokovi smučara, klizanje u brzini i figuralno, hokej na lednu sanjkanje. Potpuni raspored dosadašnjih zimskih olimpijada obogaćen s novim utrkama. Naši takmičari će sudjelovati u smučanju i klizanju, a naša je želja da skupimo toliko sredstava, da uzmognemo spremiti i poslati i igrače hokeja na lednu.

Raspored XI letnjih igara od 1 do 16 avgusta u Berlinu, obuhvaća utakmice atletičara (od 2 do 9 avgusta), hrvatice (od 2 do 10), moderni petroboj: jahanje, trčanje, plivanje, strešljanje i mačevanje (od 2 do 6), mačevanje (od 2 do 15 avgusta), hokej na travi (od 2 do 14 avgusta), dizanje utega (od 2 do 5), nogomet (od 3 do 15), polo (od 3 do 8), jedrenje (od 4 do 14 avgusta, u Kiliu), strešljanje (od 6 do 8), rukomet (od 6 do 14), biciklistika (od 6 do 8), kanoistika (7 i 8 avgusta), plivanje (od 8 do 15), košarka (od 8 do 14), boksanje (od 10 do 14), vežbanje na spravama na vrtnoj pozornici »Ditrib Ekart« u Državnom sportskom polju 10 avgusta pre podne, 11 i 12 pre i posle podne. Takmičice se i žene. Veslaće (od 11 do 14 avgusta), jahanje (12 do 16 avgusta).

Planovi su Jugoslovenskog olimpijskog odbora da na ovim olimpijskim igrama, koje su zbog svoje blizine Jugoslaviji najpovoljnije za brojno i potpuno sudjelovanje Jugoslavije,

Olimpijska umjetnička izložba biće otvorena od 15. jula do 16. avgusta.

U okviru utakmica za olimpijski naslov pripadice pojedine nacije i uzorni prikaz svog načina telesnog vežbanja. Za sada je predviđen nastup Švedske u subotu 8. avgusta od 18.45 do 19.30 sati. Nemačke u nedjelju 9. avgusta od 16.30 do 17.15 sati. Čitali smo, da se i češkoslovački Sokoli spremaju da održe veliki nastup. U Amsterdamu 1928 godine brat Fazanović prikazao je sa izabranim poljskim Sokolima načine vežbanja u Poljskoj.

Sudjelovanje Jugoslavije na XI olimpijskim igrama u Berlinu za sada je sigurno u ovim sportskim granama: atletika, hrvanje, mačevanje, strešljanje, biciklizam, kanoistika, plivanje, boksanje, gimnastika, veslanje, jahanje.

Otvoreno je pitanje nastupa Jugoslavije u modernom petroboju, dizanje utega, nogomet, jedrenju i košarki (koju u našim sokolskim društvinama već vrlo dobro igraju). Sigurno je, da Jugoslavija ne će nastupiti u hokeju, u polu i u rukometu.

Planovi su Jugoslovenskog olimpijskog odbora da na ovim olimpijskim igrama, koje su zbog svoje blizine Jugoslaviji najpovoljnije za brojno i potpuno sudjelovanje Jugoslavije,

pošalje čim više takmičara, kako bi obogaćeni iskustvima te pripreme, mogli ubrzano da podignu stepen svih grana jugoslovenskog sporta.

Trošak za svakog takmičara na berlinskoj olimpijadi poprečno će biti Din 3.000 —, dakle, za 60 do 80 jugoslovenskih takmičara trebaće do četvrt milijuna dinara.

Jugoslovenski olimpijski odbor je svestan teškoće s kojima će se morati boriti da sabere toliku svetu, ali veruje da će Jugosloveni, a naročito brojne hiljade prijatelja olimpijsku u Jugoslaviju pomoći »olimpijski fond« i tako omogućiti potpun i jak nastup Jugoslavije na olimpijskim igrama u Berlinu 1936 godine.

A mi Sokoli? Mi moramo spremiti uzorna odjeljenja vežbača i vežbica, koja će dostojno pretstavljati visoki stepen našeg telesnog vežbanja, nastaviti s pobedama i uspesima. Za Sokolstvo je to važno ne samo radi općeg uspeha Jugoslavije na olimpijadi, već i radi zadržavanja vodećeg mesta među svima jugoslovenskim takmičarima sviju grana.

Kako da se spremimo?

O tome drugi put.

Hrvoje Macanović, Zagreb,
član Jugoslovenskog olimpijskog
odbora.

za racionalniju obranu zemljišta, koje će mu tako radeno dati više prihoda, a zatim da traži načina, da te svoje prihode povoljnije unovči. Seosko Sokolstvo našlo je rešenje za obadva ovu zahtevu seljaštva: bratska pomoć braće učenje i obrazovanje i podizanje zadruge svih vrsta, koje imaju da obezbeđuju seljaku bolju prodaju njegovih proizvoda izbacujući iz toga posla po-srednički profit.

Seljaštvo dalje pred zakonom ima isti pravni položaj koji imaju i ostali građani u našoj državi, a u koliko u praksi ima slučaja da je seljak zapostavljen pred građaninom, to je posledica nesavesnosti pojedinaca, koje će nestati dok seljak bude svesni svoga značaja u životu nacije. Osim ovoga svakom i površnom posmatraču odmah će upasti u oči, da seljak ima vrlo malo ili gotovo ni malo smisla za kolektivni život, koji je uzajamnim dejstvom vezan za klasnu svest. I radići na usiljenom razvijanju klasne svesti kod našega seljaka značilo bi huškati, ta protiv koga? — protiv njegove rodene braće, koja po duhu nacionalnog života nisu pripadnici opet nekog posebnog staleža, kao ekonomiske i moralne celine, nego su oni ljudi sa dužnostima nužnim za uredno funkcionisanje modernog državnog organizma. Dokazivati da su seljaku ti ljudi nepotrebni značilo bi ništa drugo nego demagogisati. Da je u klasama borbenost neizbežna potvrđuje i sam brat Kodinac, jer veli: »Ljudi vezani jednom profesionalom solidarni su u svojim interesima i protivnicima (antipodi) drugih profesionalnih grupa. A mi u našem nacionalnom organizmu nećemo klasne borbe, nećemo barem da je veštacki kalemimo po receptima izvana, kada se ona nije samonikla zaledila iz prirode našeg društva. Istina priznajemo da izmedu seljaka i građana postoji izvesna netrpeljivost, koja ipak nije proizšla niti iz klasne svesti seljaka, niti klasne svesti gradana svih zanimanja, nego je ta netrpeljivost rezultat života građana odvojenog iz sela, koji su došli u grad, navikli se na komotniji gradski život, koji u oči

ne može dati o njima definitivno prednost. Seljak bi se imao jedino da bori za to, da od učenijih ljudi stecne više znanja

ma seljaka izgleda da je besposličarski i sazidan na njihovim žuljevima.

U pogledu ove netrpeljivosti između građana i seljaka Sokolstvo će svoje da učini, ali to što će ono da učini, nije da u seljaku razvije klasnu svest i borbenost protiv građana, nego ono ima da izvrši jednu sasvim drugu zadatu, koja je prirodna i od interesa za naš nacionalni i državni život, a to je, da seljaku predoči, da građanin nije nikakav posebni stalež, koji se izgrađuje da seljaka eksplatiše, (jer je eksplatacija uslov za ostvarivanje klasa), nego koji se izgrađuje kao nužna posledica državne i društvene organizacije uopšte. Da se državni organizam održi potrebiti su ljudi, koji će se posvetiti specijalno održavanju i negovanju tog organizma, a opet da bi ljudi mogli stvoriti i pribaviti sve potrebe za današnji život, potrebni su drugi koji će te potrebe ili proizvoditi ili gotove nabavljati. Tako su postali činovnici, zanatlije i trgovci i svi ti ljudi sa seljakom, koji proizvodi ljudski hranu i ostale životne potrebe, i sačinjavaju jednu zatvorenu državnu i nacionalnu celinu. Gledana ta celina kroz sokolske i nacionalne naočare, pa i kroz naočare seljaka, nije nikakav heterogeni skup klase, koji su jedna drugo kao vuč jačnjetu, nego su svi ti ljudi na svojim mestima da obavljaju po jednu društvenu funkciju, koja je s obzirom na prilike današnjeg društva potrebna i samom selu i gradu.

Najzad ni s etičke strane seljaštvo se ne može podržati pod pojmom »klase«, niti se skučiti u njezinje jednostrane okove, jer je klasni etos zatvoren u krug interesa klase i prema tome za drugu klasu može biti i rušilački; a seljak je u svojoj etiči individualan i ta njegova individualnost je opet opšte čovečanska, jer etičke norme koje je seljak postavio pojedincu takođe su, da mogu doći u zatvorenu ogradu klase, ali etika klase ne može da zadovolji sva široka etička osećanja i shvatavanja seljaštva. Seljaštvo svojom etikom propisuje pravila životnog vladanja čoveku uopšte i kao pojedincu i kao članu društvene zajednice dok klasni etos posmatra vladanje i kretanje individualne samo kao člana klase; dok se deljanja pojedincea klasno organizovanog smatraju moralnim dottle dok on delu u skladu sa propisima vladanja koje je klasa postavila, ona za društvo uopšte mogu da budu, baš s tim svojim klasno postavljenim propisima, nemoralna i rušilačka. Etika seljaštva metodim moralnim smatran onoga, čije je vladanje i delanje u skladu sa propisima poteklim iz logičkih zaključaka univerzalnog ljudskog duha, kao i iskustva stvorenog dugogodišnjim zajedničkim životom ljudi.

Sticajem okolnosti, a i po ljudskoj prirodi građanin je zaboravio na svoga brata seljaka i seljak ga je zbog toga zamrzio i tako je između njih nastao raspec, koji bi mogao postati poguban. Na ovome mestu Sokolstvo ima da otpočne svoje delo na izgladjanju, a nikako klasiranjem na raspisivanju tih suprotnosti. Sokolski radnici u selima, koji su jedini pozvani da iznose svoja mišljenja o životu seljaka, i koji su taj pokret seoskog Sokolstva prvi začeli i razgranili do današnjeg zamaha, krstarice lično i peške po selima od čete do čete, sastajući se sa seljakom, slušajući njegove jade i nevolje, njegove bolje, ali i njegove misli i želje, radosti i veselja, osvedočili su se da seljak ne smatra građaninu kao čovčka pripadnika jedne klase, nego ga svoga zabludelega brata, koji je u boljem socijalnom, intelektualnom i materijalnom životu zapostavljen na svoj izvor iz kojeg je potekao. Sokolstvo treba sada da toga zabludelega brata osvesti, ali ne da ga vrati na onu tačku života s koje je pošao, jer se reka s ušća ne može sasutti u svoj izvor, nego treba da ga potseti i oči mu otvari, da on mora da i svojemu seljaku pruži ruku pomoći, i izvede ga na bolji i lepsi život. To izvođenje svakako nije odvodenje seljaka od zemljoradnje, nego pružanje mogućnosti seljaku, da on svoje izvode unovči pod tako povoljnim uslovima, da i on može uživati u onim materialnim i duhovnim dobrima ljudske kulture, koja inače stoji na raspšlaganju građanima kao materijalno bolje situiranim. Ovo nije nikakva nostažila ili utopistička misao, nego je ovo zlajzinka seoskog Sokolstva i zahtev na gradane, kojemu oni moraju danas sutra da udovolje, ako neće jednoga dana da propadnu.

Rekli smo da se klasna svest može razviti samo kod onih ljudi, koji jedino kroz tu svest mogu da obezbede sebi povoljniji materijalni položaj ili često puta da očuvaju kakav bilo po-

ložaj. Seljaku našem sa njegovim današnjim shvatanjima o privatnoj svojini i sa njegovim današnjim životom uopšte, klasna organizovanost nikako nije potrebna za tu svrhu, jer njegova materijalna obezbedenost pored ostalog zavisi i od njegove lične vrednosti. On obraduje svoju zemlju i u stanju je da s nje crpe sve svoje životne potrebe, od kruha do opaska, pa naslanjanje na drugoga u tom pogledu ni potrebno mu nije. Verujemo da su prilike kod slovenačkog seljaka u ovom pogledu izmenjene, jer on živi drugačijim životom nego je život ostalog našeg seljaštva, ali slovenački seljak ne mora da bude merilo svima nama, jer je on u manjinji.

Klasna i kolektivna svest može se razviti samo kod radništva sasvim druge vrste i društvenog položaja nego što je seljak, i mi kada bismo hteli da seljaka klasno organizujemo i kolektiviziramo morali bi od njega stvoriti radničku proletera, što seljak nikada pristao ne bi, a što također ne bi bio ni naš nacionalni interes. Nama je zato mnogo prešnje i korisnije boriti se za to, da seljak ostane na selu, da zemlju obrađuje, a mi smo dužni da mu u tom poslu i moralno i materijalno pomognemo, da bi on jednoga dana mogao živeti životom kulturna čovečka.

Svaki koji je imao ozbiljnije i produbljenje razmišlja o znacaju seljaštva po našu nacionalnu i državnu budućnost, taj je morao doći do zaključka, da je seljaštvo snaga, na kojoj se ima da zida naš društveni život. Sokolstvo je prvo poveljalo, a ostali delovi našeg gradanskog društva moraju pre ili posle da taj sokolski posao pomognu da se seljak preporodi. On ne treba da se bori, jer bi mu borba eduzimala vreme, koje mu je za izvodne poslove mnogo dragocenije, ali ga građani moraju sposobiti i obrazovati, da bi i on mogao svojom misli i reči i na koncu svojom brojnim snagom da utječe na naš državni i društveni život i da mu daje pečat svoga duha.

Seljaštvo je bio loska rezerva nacija; iz njega se nadomiruju sve one ljudske snage po gradovima, koje propadaju usled slabog življivanja. Grad bez selja živeti ne može, a selo bez građa može; i kada bi izumrli svi građani i sve gradanske klase opet bi seljak ostao da živi, a s njim bi i dalje živela i naša nacija, kojoj bi selo dalo nove ljude, koji će obavljati državne poslove. Znači da je seljak nacija, a ne klasa, i kada bi ga stigli u klasu mi bismo prema njemu počinili zaista jedan moralni greh, jer bi mu okrnjili značaj, koji on po našu naciju ima, kao njezin izvor i učište. Ne, seljak nije klasa, jer može živeti potpuno samostalno, dok klasa može živeti i ima smisla tek onda, kada postoje još i druge klase, s kojima će se boriti ili od kojih ima da čuva životne interese svojih pripadnika.

Zbog toga Sokolstvo nije ušlo u selo, da kalemne neke nove ideje na njegovo zdravo telo, nego je došlo da zaroni u živi izvor nacionalne snage, da ga prouči, da na svetlo božijeg dana i pred oči braće iz grada iznese sve one velike moralne vrline, koje su osnov seoskog života i da im otkaže one rezerve ogromne snage, koja i njima u gradu daje životnog impulsa, pa da ih upozori da se okrenu selu, da ga neguju i podižu ako i sebi lično dobra že. Dobro stablo odgojiti se može samo ako mu se koren goji, a ako se stablu koren otseče i grane bezuslovno uvenuti moraju. Ovo je zapravo figurativno izsesen ideoleski pogled Sokolstva na selo i na njegov odnos prema gradu i građaninu pa čak i prema gradskim klasama, ako se već smatra da ćemo biti kulturniji i napredniji, ako i mi budemo imali barem gde organizovanu koju klasu; selo i grad su jednako važni delovi nacionalne celine i te delove kroz klasnu svest uvoditi u međusobnu borbu, značilo bi naterati ruke i noge da se pobune protiv glave.

Ovo smo napisali tek u glavnim crtama i nadovrat na bismo u prvom početku ukazali na pogrešnost puta, kojim brat Kodinac želi da uputi rad seoskog Sokolstva, a drugom prilikom ovo ćemo detaljnije obraditi, u koliko se samo zato ukaže potreba.

Na koncu napomenuti nam je samo još i to, da je ovo shvatjanje brata Kodinca potpuno u oprečnosti sa »Putem u ciljevinu seoskim Sokolstvom«, gde se u poglavljiju »Sokolstvo i selo« jasno kaže: »Ono (Sokolstvo) ne pravi razlike ni u veri ni u zanimanju, već zna samo za jedinku kao deo narodne celine pa na nju obraća pažnju i hoće da je obradi i usavrši makar ona bila u gradu ili na selu.«

Hasan Dikić, Mostar.

Izišla je u našoj nakladi slika pokojnog brata

Vinčenca Štjepanka

u bakrotisku, veličine 50 × 65 cm

Cena komadu 20 — Din više poštarina

Svaka naša jedinica treba

Slet češkoslovačkog Sokolstva u Taboru

Sokolska župa Jana Žiške proslavlja, kao što je poznato, ove godine svoju 50. godišnjicu. Povodom ovog zlatnog jubileja sokolske župe Žiškove, Sokolstvo praškoga kraja priređuje slet u Taboru, jednom od najdrevnijih če-

Tabor: Pogled na novi grad

škoslavačkih mesta, čije je ime povezano s najvećim i najslavnijim delom češkoslovačke istorije.

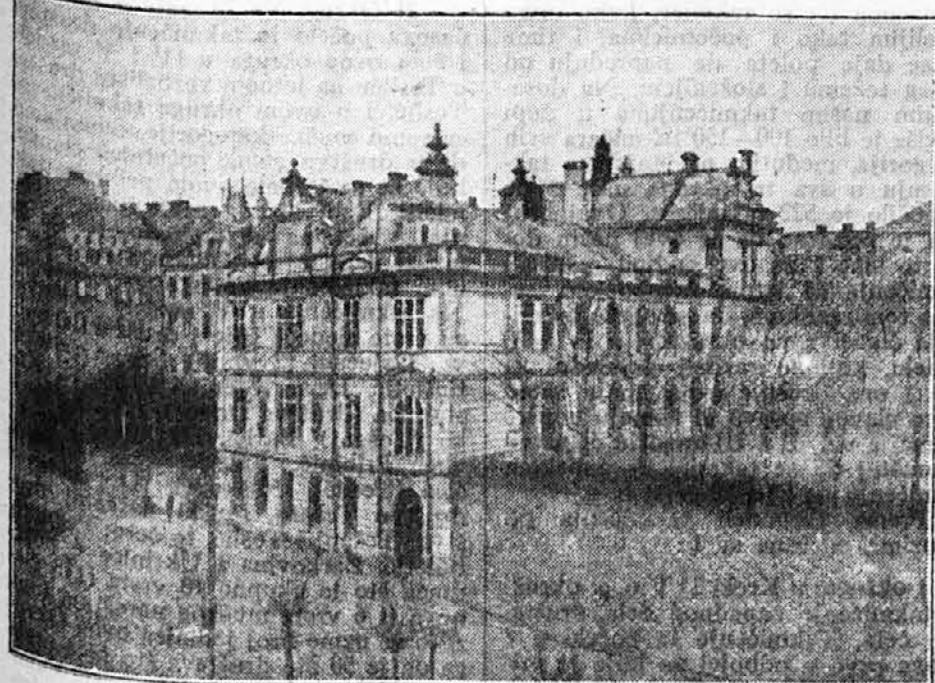
Premko programu, i kako smo to već javili, ovaj slet u Taboru podjeljen je na dečje, naraštajski i glavne dane. Dečji i naraštajski dani određeni su za 29. i 30. o. m., a glavni sletski dani su 5. i 7. jula. 5. jula pre podne nastup članstvo praškog kraja; 6. jula pre podne je svečana povorka na Žiškov

Tabor: Radnica (Večnica)

trg, zatim odavanje pošte uspomeni Husovoj i gradu Taboru; po podne odazak na Kozji Hradec; 7. jula je način vojske i sokolske konjice.

Pripreme za ovaj slet u Taboru već su skoro završene. Veliki sokolski stadiion kod jezera Jordan već je dograđen. Sve je spremno da primi velikobrojne sokolske učesnike i ostale po-

Tabor: Sokolski dom

setioce iz Češke, Moravske, Šleske, Slovačke, Potkarpatske Rusije, kao i gošće iz inostranstva.

Slet se održava pod geslom: »Istina Husovom! Snagom Žiškova!

Stopama Tirševim!«

Slavno istorijsko mesto Tabor i do danas sačuvalo je mnoge istorijske znamenitosti, koje nam pričaju da je Tabor bio osvećen krvlju »božilj bojovnika«, da je propovedao, pro-

bovedi i da će propovedati vekovima veliki nauk Mistra Jana Husa, nauk neokaljane istine, zbog koje je Hus močko da svoj život završi na lomači, da u tudem svetu, zbog istine, koja je uvek pobedivala i koja će uvek pobediti. »Pravda vitježi« — Istina po-

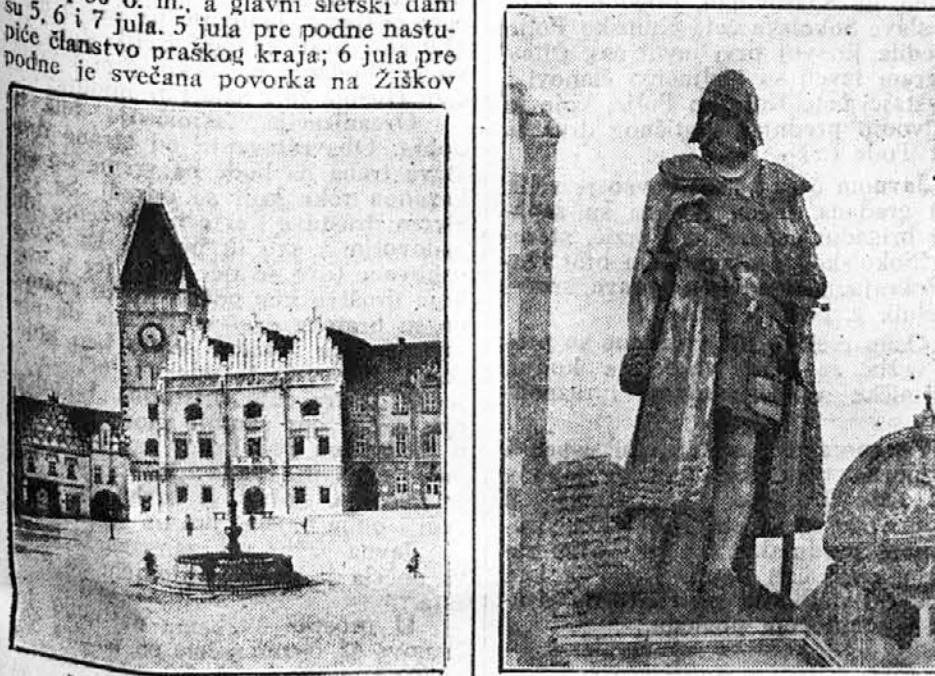
beduje — oduvek je pa i danas bilo gospodarskog češkoslovačkog naroda, i s verom bratskog narod izvojevao je svoju slobodu.

Tabor je mesto, čije je istorija pi-

sana kovanim zapovedničkim štapom i batovima Jana Žiške iz Trocnova, batovima, kojima je bila pobedena na jamnička vojska tudinaca. Tabor je usprkos modernizaciji, koju je donešlo moderno doba, zadržao još uvek svoj

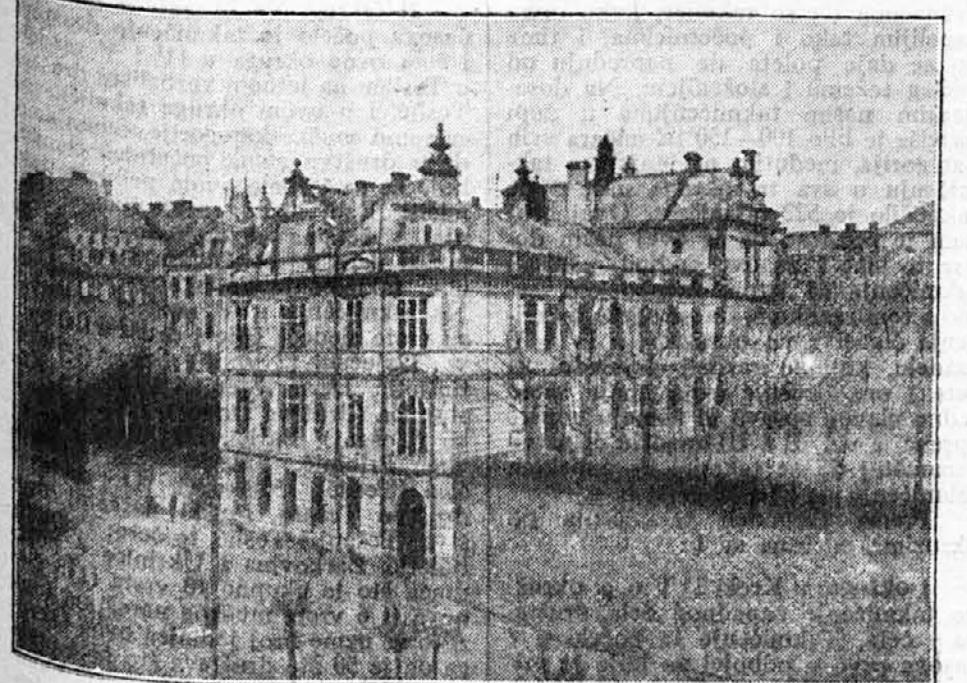

starodrevni izgled, u svom starom delu grada, čije drevne ulice i uličice, kuće i kućice svakom posetiocu pružaju o slavnoj eri i o sjajnoj istoriji češkoga naroda, o slavnom dobu Tabora za vreme Jana Žiške. Pored ostalih brojnih istorijskih znamenitosti, naročito

Tabor: Žiškin spomenik

pažnju privlači stara Radnica (Večnica), koja je bila sagradena god. 1521. u čistom gotiskom stilu, a koju je sagradio poznati češki arhitekt Stanek iz Praga. Samo tri grada u čitavoj Češkoslovačkoj mogu da se ponese ovakvom starom i stilski čistom gradevinom, a to su Prag, Huta Hora i Tabor. U ovoj starodrevnoj magistratskoj palati

Tabor: Sokolski dom

nalazi se i gradski muzej sa skupocenim zbirkama predmeta i dokumenata iz Žiškog doba. Tu je i posebna Husova dvorana, te dvorana, u kojoj su smešteni predmeti i dokumenti iz doba češkoslovačkih borba za oslobođenje u vreme svetskog rata. S nekadašnjeg grada Kotnova, s njegovog tornja, puca krasan pogled na položaj Tabora i okolicu. Najблиža okolica Tabora, osobito dolina reke Lužnice, preputna je retkog prirodnih krasota.

Danas Tabor ima preko 15.000 stanovnika. On je sedište kotarskog i okružnog suda, finansijskog ravnateljstva, kotarskog ureda, desetak novčanih zavoda i važno željezničko križište povezano i mnogim autobusnim linijama. Tabor danas igra važnu ulogu u prosvetnom, trgovackom i gospodarskom životu južne Češke.

Na ovaj slet u taboru učestvovaće i jugoslovensko Sokolstvo jednom svojom delegacijom.

IZ TELOVEŽBAČKOG SVETA

MAKABI U ČEŠKOSLOVAČKOJ

Kako je poznato, Židovi imadu svoja vlastita gimnastička društva, koja nosi naziv Makabi, a njihovi sletovi i takmičenja nazivaju se makabijade. I u Češkoslovačkoj postoji savez Makabi društava, čiji je načelnik Bajnhaker ujedno i načelnik Svetske Makabi Unije. Načelništvo češkoslovačkih Makabija priprema za ovu godinu prednjački tečaj u Žilini, a za zimu smučarska takmičenja, koja će biti ujedno i takmičenja za svetsko prvenstvo Makabija. Svetska Unija Makabi održće o. g. i svoj kongres, za koji je pripremio najviše predloga savez češkoslovačkih Makabi društava, koji spada među najbolje Makabi saveze. Kongres će se baviti i osnivanjem zavoda za fizičko vaspitanje u Palestini, narednom svetskom makabijadom, koja bi se navodno imala održati u Pragu, raznim tehničkim, metodickim i organizacionim pitanjima, a na kraju pitanjem osnivanja sekcije za fizičko vaspitanje kod Svetskog cionističkog saveza.

IZ SAVEZA NEMAČKIH TURNERA U ČEŠKOSLOVAČKOJ

U novoosnovani savetodavni odbor za fizičko vaspitanje, koji je osnovan kod ministarstva narodnog zdravlja i telesnog vaspitanja u Pragu, delegirao je savez nemačkih turnera Češkoslovačke druge Vogta i Sandnera. Da se oživi rad po jedinicama i da se ostvari mogućnost osnivanja novih turnerskih društava, savez je namestio još četiri putujuće prednjaka. Za okružne načelnike održan je prednjački tečaj od 7 do 14 marta o. g. Priprema se nadalje savezni prednjački tečaj za načelnike jedinica i prednjake. Broj društava i članstva ponovno je porastao, a što je posledica uspeha i nacionalno-političke akcije Henljajna, bivšeg načelnika ovog saveza i sadašnjeg vode češkoslovačkih Nemaca.

RAZNO IZ DTJ

Najjače su češkoslovačke radničke telovežbenе organizacije u Plzni i okolini. Tako V okružje u Plzni ima 30 jedinica. Ove su jedinice priredile 10 o. m. svoj okružni slet, koji je veoma lepo uspeo. Članstvo, naraštaj i deca nastupili su s prostim vežbama, nadalje u odbojci, lakoatletičkim takmičenjima i t. d. Nastup je bio nešto nova i pokazao je novi smer, koji se ima uneti u javne vežbove, jer su postali i suviše suhoparni.

DTJ priprema upotpunjene registracije svojih takmičara. Počela su savezna takmičenja u trčanju, u odbojci, tenisu i lako atletici, u kojoj će se poslednja takmičenja najboljih vrsta održati u avgustu u Plzni, a desetoboj u Prševu, ako je opća privredna kriza imala naročito uticaj na radništvo. ipak je osnovano nekoliko novih jedinica. Jedanaesta glavna skupština saveza DTJ održće se 11 aprila 1936. god.

IZ ČEŠKOSLOVAČKOG ORLA

Glavni organ češkoslovačkih Orlova »Orel« još uvek napada namenu da se osnuje Tiršev telesnouzgojni zavod iako je predlog u načelu već usvojen. Sa svojim upravo neuskusnim i vulgarnim ispadima već postaje smešan. Prosvetni odbor Orla razmišlja o uvođenju ispitne za prosvetare, kako je to već uvedeno i za prednjake. Kako se ovog leta u Pragu održava euharistički kongres, to je pretsedništvo saveza Orla odredilo, da na ovom kongresu uzmu što vidnijeg učešća i Orlovu u odoramu. — U Trnavi priprema se u julu dvodnevni tečaj za vodnike vojničke nastave u Orlu.

IZ UNIJE FRANCUSKIH GIMNASTA

Glavni organ francuskih gimnasta »L'Zimnast« piše o raznim prelaznim nagradama, koje se podeljuju za zasluge. Tako se podeljuje Davidova nagrada prednjaku, koji je navršio najmanje 40 godinu, te koji imade za sobom najmanje 15 godišnji prednjački rad i koji je oženjen. Vahmarova nagrada podeljuje se onom društvu, koje je posle rata učestvovalo na najviše sletova i koje je dalo najviše takmičara i vežbača za proste vežbe.

Kazalejeva nagrada podeljuje se po bedničkoj vrsti vojnika, koji takmiče na priredbama Unije. — Društvo u Sečtu proslaviće svoju pedesetogodišnjicu velikim nastupom i takmičenjima za prvenstvo Francuske. Prijavljenih je već oko 40 takmičara, među kojima je najstariji Guno, u 41 godini. Iz redova pobednika izabrat će se vrsta za olimpijadu u Berlinu, koja će se popuniti i s takmičarima iz Unije katoličkih gimnasta, od kojih će u uža, izbirna takmičenja biti pripušteno šest najboljih njihovih takmičara.

Jesam li poslao preplatu za sokolske listove?

KRONIKA

Dom Vuka Karadžića u Lozniči
Dne 16 o. m. izvršeno je svečano polaganje temeljnog kamena Doma kulture Vuka Karadžića u Lozniči. Toga dana u Lozniči, kao i u selu Tržiću, rodnom mestu Vukovom, održane su lepe kulturno-nacionalne svečanosti.

Staroslovenska kultura na Baltiku pre Nemaca Već davno pre dolaska Nemaca, kako dokazuju najnovija učenja otkrića, nad Baltikom se prostirala moć starih Slovena. Tamo je nekoć ciao i bio čuven stari slovenski veliki lučki grad Vineta, za koji predaja kaže, da je nestao u Baltičkom Moru pred više od hiljadu godina, Nemci su poricali veličinu i značaj ovoga slovenskog grada, da bi prikrili istinu, da je već davno pre njihova dolaska na tim obalama cetalja jedna visoka kultura. Oni nikako nisu hteli priznati, da je Vineta bio trgovacki i ribarski centar severne Evrope, već samo jedno veće slovensko primorsko mesto. Međutim najnovija iskopavanja, koja vode nemački arheolozi, obojila su sasvim

ova nemačka poricanja. Ova su istraživanja ujedno i dokazala, da Vinetu nije progutalo more, već da su je između godine 1043 i 1170 oplaćivali i razorili ratoborni Danci. Ova nalazišta pobudila su sada u Nemačkoj veliko interesovanje.

Umetnička izložba »Naše more« u Ljubljani Na jesenskom velesajmu u Ljubljani priređene Jadranška straža od 5 do 16 septembra veliku Jadranšku izložbu. U okviru ove izložbe biće predvana i umetnička izložba raznih motiva s Jadranom i Primorjem.

Bugarski željezničari u Jugoslaviji U dalnjem nizu tolikih poseta, koje se redaju iz Jugoslavije u Bugarsku i iz Bugarske u Jugoslaviju u svrhu što boljeg međusobnog upoznavanja i približavanja, ovih dana posetili su Jugoslaviju i bugarski željezničari, njih 70 na broju. Posvuda ukazan im je najsrdačniji prijem i prireden bratski doček.

IZ NAŠIH ŽUPA DRUŠTAVA I ČETA

Zupa Beograd

RUMA — 30-godišnica Sokolskog društva. Sokolsko društvo u Rumi slavilo je tridesetogodišnjicu svoga rada i opštine 26 maja t. g. Da bi to slavljije što lepše uspelo, da bi se odala što lepša i veća pošta sokolskome tridesetogodišnjem radu, održan je i slet III okružja Sokolske župe Beograd, čije je središte u Rumi. Sa sletom spomenuto je i održavanje okružnih utakmica. Utakmice su održane 25. a slet 26 maja t. g. Utakmice su počele u 7 časova na vežbalištu Sokolskog društva Ruma. Takmičilo se je 21 odjeljenje članova (ea), m. i ž. naraštaja i članova četa. Prvo mesto od članova zauzela je Ruma, od članova 7 Sid, od m. naraštaja 1a Sremska Mitrovica, od ž. naraštaja Ruma, a od članova četa — Platićev. Utakmice su protekle potpuno u redu i, srazmerno uvek, brzo su završene. Na utakmicama i na sletu učestvovala su ove društva: Ruma, Sid, Sr. Mitrovica, Šabac, Vrdnik, Lozniča, Nikinci i ove čete: Budanović, Voganj, Platićev, Bogatić, Kuzmin, Nočaj, Šašinec, Debre, Provo, Adamevc, Berkasovo, Jamena.

Pre podne 26 maja održane su probe vežbi. U 11 časova formirana je imponantna povorka, koja je dostojanstveno prošla ulicama Rume, praćena topnim pozdravima publike. U povorci je učestvovalo 1390 Sokola s tri muzike i deset zastava. Posle podne u 3.50 časa počelo je javno vežbanje. U pojedinim tačkama nastupilo je: m. dečce 456, ženske dečce 280, naraštaja muških 20, n. ženskih 270, članica 130, članova 120, članova četa 120. Ukupno je vežbalo 1536 vežbača. Na ovome sletu učestvovalo je i Sokolsko društvo iz Vinkovaca, čije su članice nastupile s posebnom tačkom. Soko iz Vinkovaca došao je sa svojom muzikom. Posle sletne vežbe učestvovala su i ženske dečce 280, naraštaja muških 20, n. ženskih 270, članica 130, članova 120, članova četa 120. Ukupno je vežbalo 1536 vežbača. Na ovome sletu učestvovalo je i Sokolsko društvo iz Vinkovaca, čije su članice nastupile s posebnom tačkom. Soko iz Vinkovaca došao je sa svojom muzikom. Posle sletne vežbe učestvovala su i ženske dečce 280, naraštaja muških 20, n. ženskih 270, članica 130, članova 120, članova četa 120. Ukupno je vežbalo 1536 vežbača. Na ovome sletu učestvovalo je i Sokolsko društvo iz Vinkovaca, čije su članice nastupile s posebnom tačkom. Soko iz Vinkovaca došao je sa svojom muzikom. Posle sletne vežbe učestvovala su i ženske dečce 280, naraštaja muških 20, n. ženskih 270, članica 130, članova 120, članova četa 120. Ukupno je vežbalo 1536 vežbača. Na ovome sletu učestvovalo je i Sokolsko društvo iz Vinkovaca, čije su članice nastupile s posebnom tačkom. Soko iz Vinkovaca došao je sa svojom muzikom. Posle sletne vežbe učestvovala su i ženske dečce 280, naraštaja muških 20, n. ženskih 270, članica 130, članova 120, članova četa 120. Ukupno je vežbalo 1536 vežbača. Na ovome sletu učestvovalo je i Sokolsko društvo iz Vinkovaca, čije su članice nastupile s posebnom tačkom. Soko iz Vinkovaca došao je sa svojom muzikom. Posle sletne vežbe učestvovala su i ženske dečce 280, naraštaja muških 20, n. ženskih 270, članica 130, članova 120, članova četa 120. Ukupno je vežbalo 1536 vežbača. Na ovome sletu učestvovalo je i Sokolsko društvo iz Vinkovaca, čije su članice nastupile s posebnom tačkom. Soko iz Vinkovaca došao je sa svojom muzikom. Posle sletne vežbe učestvovala su i ženske dečce 280, naraštaja muških 20, n. ženskih 270, članica 130, članova 120, članova četa 120. Ukupno je vežbalo 1536 vežbača. Na ovome sletu učestvovalo je i Sokolsko društvo iz Vinkovaca, čije su članice nastupile s posebnom tačkom. Soko iz Vinkovaca došao je sa svojom muzikom. Posle sletne vežbe učestvovala su i ženske dečce 280, naraštaja muških 20, n. ženskih 270, članica 130, članova 120, članova četa 120. Ukupno je vežbalo 1536 vežbača. Na ovome sletu učestvovalo je i Sokolsko društvo iz Vinkovaca, čije su članice nastupile s posebnom tačkom. Soko iz Vinkovaca došao je sa svojom muzikom. Posle sletne ve

ROSIJA - FONSIER • društvo za osiguranje i reosiguranje • Beograd

Potom je kum predao osvećenu zastavu starešini, bratu dr. Dimitriju Bešliću, koji je istu biranim rečima preuzeo, i u ime Sokolskog društva Ada učinio zavet, da će ta zastava uvek biti znamenje sokolske snage, visoke misli, istinske ljubavi i bratstva i da će Sokoli svagda visoko i časno nositi, pod njome se, s puno ponosa, okupljati i čuvati je. Zatim se je u svojim rečima obratio zastavniku bratu Vrgovu Miljanu i predao mu zastavu s amanetom, da je čuva i nosi kao simbol sokolske misli i amblem svih nacionalnih težnja.

Zastavnik brat Milan Vrgov, primivši od starešine osvećenu zastavu, zavetuje se, da će ovu zastavu verno i danas čuvati, iako zatreba za nju i život svoj datu.

Kada je zastavnik položio zavet i kada su se zastave bratskih društava ukrstile, slavski kum brat dr. Pavlas održao je odusevljeni, rodoljubivi i pravi sokolski govor, iznevši značaj sokolske zastave u njenim izradenim bojama, bodeći Sokole i Sokolice, da u slozi i bratskoj ljubavi još više rade na podizanju i učvršćivanju sokolske misli, da čuvaju i brane državno i narodno jedinstvo i svoju veru pradevsku. Govor kuma propraćen je dugotrajnim: »Ziveo!

Po završenom osvećenju i posle govora objavljen je ukucavanje spomen-klinova.

Posle toga je povorka, s prisutnim narodom, krenula pred opštinsku kuću na glavni trg, gde je starešina mesnog Sokolskog društva, brat dr. Dimitrije Bešlić, pozdravio predsednika opštine, upravu i celu Opštinstu, izrazivši im zahvalnost na dosadnjoj potpori, koju ukazuju Sokolskom društvu, moleći ih, da i nadalje potpomažu Sokolstvo i doprinesu njegovoj večlincu i moći.

Uime opštine zahvalio se predsednik Vučašin Lepojević i beležnik dr. Perković.

Pošto je osvećena zastava i završena svečanost, priredjen je svečan banket za goste i meštane u hotel »Avala«, na kome je pala više značajnih i lepih zdravica.

U 3 časa po podne održan je javan čas na sportskom igralištu u zajednici s vežbalačima iz okoline, na kojem je prisustvovalo više stotina gledalaca iz mesta i sa strane. Uveče je priredena veoma uspela sokolska akademija, uz sudelovanje mesnog srpskog pravoslavnog crkvenog pevačkog društva pod horovodstvom brata Radivoja Popovića. Posle otpevanog »Sokolskog pozdrava« održao je vrlo lep govor stari učitelj i Sokol brat Dušan Bešlić o »Slovenskom i sveslovenskom Sokolstvu«. Kako sokolske vežbe, tako i pesme Crkvenog pevačkog društva izvedene su na opšte zadovoljstvo svim prisutnjim, te se tako vežbaci, tako i Pevačko društvo pozdravljeni dugo-trajnim aplauzom.

Potpis ovde na severu velike i moćne nam Jugoslavije, sakupljeno na ovoj svečanosti, izrazilo je svoju veličanstvenu manifestaciju jugoslovenske svesti.

Zupa Osijek

BELI MANASTIR. — Okružna sednica načelnika i sudački ispit. U nedelju 16. juna održana je u B. Manastiru okružna sednica društvenih i četnih načelnika belomanastirskeg sokolskog okružja, na kojoj su svi načelnici podneli izveštaje o telovježbenom radu u svojoj jedinici.

Posebne sednici održane su na letnjem vežbalištu sudački ispit za suce, koji su određeni za suce na ovogodišnjem okružnom takmičenju. Ove ispite spravada ovo okružje u ovoj godini prvi put. — Pristupilo je 26 kandidata. Ispitnu komisiju su sačinjavali načelnik župe brat ing. Kvapil, načelnik okružja brat Slijepčević i načelnica okružja sestra Horvat. Ispit je bio najvećim delom praktički.

Posle podne održalo je belomanastirsко društvo javnu vežbu, na kojoj je prisustvovala većina načelnika s prepodnevne sednice. (B. S.)

Zupa Petrovgrad

NOVI BEĆEJ. — Javan čas i akademija. Sokolsko društvo u N. Bećeju priredilo je u nedelju, 9. juna o. g. svoj javan čas i akademiju, uz sudelovanje bratskih društava iz Vranjeva i Mele-naca. Taj dan ujutru formirala se povorka, koja je na čelu sa muzikom izšla na stanicu za doček gostiju. Potom su održane probe na sletištu, svih kategorija. U 11 sati formirana je svečana povorka, koja je prošla glavnim ulicama N. Bećeja i Vranjeva.

Po podne u 3 sati priredjen je sokolski javan čas. Sve kategorije društva izvele su svoje vežbe, zatim, vežbe na spravama i igre. Sve tačke izvedene su potpuno uspelo, na opšte zadovoljstvo gradaštvu, koje je u lepotu broju bilo okupljeno.

Kako je dilektantska sekcija mesnog sokol. društva spremila za večernju akademiju pozor, komad: »Pod ma-ljem«, čiji je autor, Visokopresvećen G. bački vladika, Irinej, to je za ovu svečanost bio pozvat i sam g. Irinej-Banatskog vladika. Visokopresvećenog G. Georgija, koji je takođe bio

povozat, zastupao je arhijerejski protonomesnik g. Sava Stajić. Po završetku javnog časa, u 6 sati po podne, celokupno Sokolstvo, sa gradaštvom dočekalo je svečano g. Irineja.

U veče, u 9 sati priredena je u ovađnjem sokol. domu uspela akademija. Program je bio ispunjen sokolskim vežbama. Sokolski tamburaški zbor održao je nekoliko lepih tačaka, sokol. pevački hor održao je 4 pesme i izveden je pozor, komad »Pod ma-ljem«. Akademiji su prisustvovalo najuglednije ličnosti iz mesta, a i mnogo brojno gradaštvu. Sve su tačke veoma uspele, naročito pozor, komad. Sam autor, po svršetku, veoma poohvalno se izjasnio o igri glumaca u komadu. Iznenaden je bio uspelson igrom pojedinačnac. Takode i ostali prisutni, pod utiscima lepo izvedenog i odabranog programa, razišli su se zadovoljni svojim kućama.

Kako moralni, tako i materijalni uspeh svečane priredbe bio je apsoluto zadovoljavajući.

KONAK. — Javna vežba. Sokolska četa u Konaku održala je na prvi dan prav. Duhova (16. juna) o. g. svetu godišnju javnu vežbu. Javan čas su posetile sokolske čete Hajdučica i Stari-Lec.

Sama svečanost počela je dočekom gostiju iz Hajdučice i Staroga-Leca, posle čega je formirana povorka na čelu s muzikom i tako prošla kroz ulice selja i odatle na vežbalište.

Pre početka vežbe izvedena su takmičenja iz luke atletike, i to bacanje kugle, disk, granate, skakanje u visinu i daljinu, zatim treanje na 100 i 400 metara te su pokazani dosta dobiti rezultati.

Same vežbe počele su nastupom muško i ženske dece, koja su vrlo skladno i lepo izvela svoje tačke.

Nastup članova i naraštaja u pristim vežbama izveden je na velikoj odobravanje mnogobrojne publike. Kao poslednji nastupila su starija muška deca na broju njih osamnaest i izvela vežbu »Oj letni sivi sokole«.

Uveče je održan kermes u dvorištu sokolane.

Na kraju je vredno zabeležiti da je ovaj naš javan čas posetio g. Vladu Ilić, predsednik Beogradske opštine i divizijski general g. Pešić i njegova porodica.

Zupa Sarajevo

VISOKO. — Osvećenje Sokolskog doma u Visokom. Sokolsko društvo u Visokom proslavilo je 16. juna o. g. 25-godišnjec svog sokolskog delovanja i jubilej 25-godišnjeg rada nosilaca sokolske misli u Visokom, braće Josipa Plavšića i Mirkog Vukojevića. Uz ovaj društveni sokolski jubilej vežbana je i svečanost osvećenja divnog Sokolskog doma u Visokom, koji znači krunu stvaralačkog rada i aktivnosti naših Sokola u tom kraju. Ovim sokolskim svečanostima prisustvovalo je, pored Sokola iz Sarajeva, Zenice, Visokog, sokolskih četa iz okoline, i ogromna masa naroda.

Svečanost je prisustvovao kao izaslanik Nj. Vel. Kralja pukovnik g. Ž. Pavlović. Zatim su prisutni bili: izaslanik Ministra prosvete, načelnik Prosvetnog odjeljenja Banske uprave u Sarajevu g. B. Bijelić, izaslanik Ministra unutrašnjih dela načelnik g. dr. Branko Sunajković, komandant divizije g. Miloradović s načelnikom štaba majorom g. Nikolićem i potpredsednik Sarajevske opštine, i starešina Sar. sokolske župe br. dr. Vojna Besarović i starešina II Sar. sok. društva br. Tehin Mušakadić. Po učešću naroda, Sokola i najvidenijih predstavnika vojnih i civilnih vlasti, a naročito izaslanica Nj. Vel. Kralja, vidi se, koliko je ova svečanost imala svoju punu pažnost i naročito priznanje.

Svečanost je počela povorkom Sokola kroz Visoko, defileom pred izaslanikom Nj. Vel. Kralja, te odlaskom u Novi dom. U povorce su uzele učešće 3 sokolske muzike iz Visokog, Sarajeva i Zenice. U domu je otvoren svečanu sednicu starešina visočkog sok. društva br. Josip Plavšić. On je prve reči uputio grobu Kralja Mučenika na Oplencu. Potom je nastala minuta čutanja, koje se završilo s poklicima: »Slava Kralju Mučeniku!«

Zatim je br. Plavšić pozdravio sa puno nade mladog vladara Nj. Vel. Kralja Petra II. Dvorana je odjekivala poklicima: »Živeo Kralj Petar II!«

Sokolska je muzika intonirala jugoslovensku himnu.

Br. Plavšić, dalje, pozdravljaju, izaslanika Nj. Vel. Kralja, puk. g. Ž. Pavlović i ostale delegate, te se onda seči svi onih koji su pridoneli žrtve, za uspeh sokolske misli u Visokom, a naročito za podizanje Sok. doma.

Iza toga je društveni prosvetar, br. ing. Gavrilović podneo iscrpan referat o prošlosti visočkog sok. društva i istakao napore za podizanje doma.

Izaslanik Nj. Vel. Kralja pozdravljaju, izaslanika Nj. Vel. Kralja, puk. g. Ž. Pavlović i ostale delegate, te se onda seči svi onih koji su pridoneli žrtve, za uspeh sokolske misli u Visokom, a naročito za podizanje Sok. doma.

Posle njega govorili su g. Bijelić, g. dr. Sunajković i br. dr. Vojna Besarović, koji su pozdravili ovu svečanost. Br. dr. Besarović predao je jubilarima dve lepo izradene povelje o priznanju

Sok. župe Sarajevo za njihov uspešan rad.

U ime br. Saveza SKJ pozdravio je skup stari sok. borac br. St. Žakula, koji je jubilarima predao darove Sarajevo.

Na kraju su se jubilarci, braća Plavšić i Vukojević zahvalili na pozdravima i darovima.

Posle podne istoga dana održan je javni čas na krasno uređenom ostrvu. Vežbe kao i sve tačke programa izvedene su uspešno pod vodstvom načelnika br. Vukojevića. Naročito su se u vežbama istakli Sokoliči iz Dečijeg doma u Reljevu.

Na veče je bila u Domu sok. zaborava. Davan je, pored ostalog, Nušićev pozorišni komad »Gospoda ministarska«.

Zupa Sušak - Rijeka

DIVOSELO. — Rad u četi. Od kada je naša četa lanjsko godine reorganizovana stalno se je jačala i brojčano i ugledom u selu. Od 54 člana danas imademo 108 (bez naraštaja i dece).

U sokolani je rad takoder unapredjen. Osnovane su sve kategorije, među kojima i kategorija članica (14) što je na selu teško usled zastarelih naziranja. Članovi čete su osim vežbanja dobrovoljno zajedno sa načelnikom popravili popravki seoski put za Gospic, što je osobito lep utisak učinilo na selo. Članice opet smatrajući sokolani svojim drugim domom svakog ponedeljka po četiri dolaze i ribaju i temeljito čiste. Za gradnju Sokolskog doma u Gospicu skupljeno je u okviru čete 2500 Din. te je polovina već predana, a druga polovina će se naknadno ubrati i predati. — Knjižnica ima lep broj knjiga, koje se svakog utorka skoro sve raznesu na čitanje, a u čitaonicu imade »Sokol. glasnik«, »Soko«, »Sokolić« i »Naša radost« te »Politiku« i »Seljačke novosti«. — Uspostavljen je i tamburaški zbor od 9 članova te se marljivo vežba.

Nezgoda je u tome što kraj sokolane nema zemljiste za letnje vežbalište na kojem bi se mogla uspešno gajiti laka atletika za koju naš narod ima mnogo smisla. Sad za vreme najtežih radova na njivi radi se u četi manje, da se u jesen čim prestanu poljoprivredni radovi nastavi punom parom.

S. V.

GOSPIĆ. — Lutkarska priredba. Iza reprize lutkarske predstave »Hrvatska družina« koja je vrlo uspešno davana u mesecu maju u Metku i u Gospicu, vrlo agilni i aktivni lutkarski otsek našeg društva spremio je drugo iznenadenje, isto tako okrenjeno veoma lepim uspehom. Dana 5. juna o. g. uz sudelovanje društvene glazbe među pojedinim članovima davali su naši simpatični lutkari poznatu bajku u 2 čina »Careva kćer«. Sve odlike prve priredbe vrede upravo podvostručeno i u ovoj prigodi. Neumorni voda pozrtvovni brat Cike ulazio je u ovoga putu toliko nesebičnog truda u svakom pogledu tako da je svaka reč kojom bi to hteli napose naglasiti upravo suvišna. Isto tako neumorni i do krajnjih granica pozrtvovni brat Bulart ulazio je svu svoju veštinsku i bogatu iskustvo režirajući pomenutu pretstavu.

Sestre: Nada Stanić, Vera Maksimović i Flora Cike, braća: Pejnović Duro, N. Hranueli, Branko Stanić, Kekić Duro, Opačić Aleksandar, Jurak Ivan, Stanković Milan, Radmanović Mirko, Maksimović Bogdan i Ljubojević Jovo mnogo su puta uz spomenute vode marljivo dolazili na potrebne probleme te su tačno i savesno ispunili svoje dužnosti i time mnogo doprineli općemu uspehu lutkarske priredbe.

Napose treba da istaknemo brata Penovića Duru, koji je kao scenograf upravo umetnički izradio sve potrebne slike i kulise dok je pozrtvovna supruha šef stanice Cike majstorski načinila sve potrebne kostime koji su za »Carevu kćer« iziskivali naročite spretnosti i sposobnosti.

Moralni i materijalni uspeh ove priredbe, kojog su se osobito veselili mali Sokoliči i Sokolice kao i drugi mnogobrojni posetioci, bio je iznenađujuće očekivanja, pa je samo poželjno da lutkarska sekcija i dalje nastavi započetim elanom. — Ovaj isti komad davali su naši lutkari s vrlo dobrim uspehom 8. juna u Gračacu. — M. D.

KORENICA. — Akademija. U nedjelju dne 26. maja popodne održao je ovađeni Sokol svoju akademiju u gimnastičkoj dvorani gimnazije. Kako je to bio prvi sokolski nastup nakon što je u Korenici četa pretvorena u društvo i kako radi negrodne žalosti nije bio pre moguć javni nastup, to je za gimnastičku akademiju vladalo veliko zanimanje, koje se ispoljilo u mnogobrojnom prisustvu gradaštvu na ovoj priredbi.

Program akademije odvijao se je ovim redom: Pozdrav starešine, članovi na preči, proste vežbe, i to muškog naraštaja, zatim članice, pa članova te ženskog naraštaja i dece, vežbe članova na ruči, skupine muškog naraštaja i dece, alegorijska slika »U daniću tuge« te slične vežbe »Amorio« (izvedene deca).

Pred početkom svirao je tamburaški zbor pod vodstvom profesora br. Milanovića državnu himnu, a tokom programa zbor je pratilo pojedine tačke.

Akademija je potpuno uspela na zadovoljstvo prisutnoga gradaštvu. Osobito se svidela srećnost članova na ruči i alegorijska slika, koju su izvele naraštajke.

I u ostalim tačkama bio je vidan trud, koga su nastupajući uložili pod vodstvom načelnika br. Žigica i njegovog zamenika br. Čolakovića.

Članovima se osim toga poznala škola, kroz koju su prošli u mesecu martu, a koju je vodio br. Gorup iz Sušaka. Ovdasne Sokolsko društvo mnogo duguje župi

čević Uroš iz čete Kožuhe; bacanje kugle 7,25 kg oberočno 18,15 met. brat Kasimović Osman iz čete Sjenina; peganje uz uže 5 met. s prisl. 8,4 sek. brat Dujković Božidar iz čete Osječani; hodanje na 20 met. prešlo su vrste četa Čečava i Ukrinica za 2 sata i 20 minuta.

Muški naraštaj takmičio se u III (početničkom) razdelu te su zauzeli:

1 mesto vrsta društva Teslić sa 2.542,5 bodova; 2 mesto vrsta društva Tešanji sa 2.227,5 bodova; 3 mesto vrsta čete Buletić sa 2.013,5 bodova.

Kao pojedinci zauzeli su:

1 mesto brat Kahvić Mehmedalija (Tešanji) sa 456,5 bodova; 2 mesto brat Kapičić Izet (Teslić) sa 443,0 bodova; 3 mesto brat Pojić Anto (Teslić) sa 429,0 bodova.

U pojedinih prostim granama kod naraštaja postignuti su sledeći najbolji uspesi:

Skok u vis zaletom 1,30 met. brat Kahvić Mehmedalija (Tešanji); skok u dalj s mesta 2,32 met. brat Kahvić Mehmedalija (Tešanji); kugla 4 kg (oberočno) 16,72 met. brat Tešić Branislav iz čete Žarkovina; trejanje na 100 met. 13,8 sek brat Kahvić Mehmedalija (Tešanji).

26 održano je takmičenje u odbojci. Takmičenje je zakazano za 6 časova a počelo je u 7. Vrste su bile na mestu u određeno vreme, ali suci nisu bili niti je u određeno vreme bilo ni jednog člana okružnog načelništva. Nije prethodno bilo određeno ko će biti pomoćni sudac, zapisničar i pograđaničari. Dakle organizacija za takmičenje u odbojci bila je vrlo slaba.

Za takmičenje prijavilo se 4 vrste članova i to Teslić, Dobojski, Tešanji i Srpska Grabska - Bušetić, a muškog naraštaja 2 vrste Dobojski i Teslić.

Četa Srpska Grabska - Bušetić nije mogla sastaviti vrstu pa je dozvoljeno da se sastavi iz dve čete, i to Kožuhe i Srp. Grabska - Bušetić. Svakako je povaljno da ove čete gaje odbojku; viđi se da pomalo ova korisna i zdrava igra ulazi i u naše naprednije čete za kojima će svakako slediti i druge.

Kao pobednici i kod članova i kod naraštaja došle su vrste društva Dobojski koje se imaju takmičiti na župskom takmičenju u Tuzli za prvenstvo u župi.

Najlepšu i najzanimljiviju igru dale su vrste članova Dobojski i Teslić koje su se borile za prvenstvo u okrugu.

U 9,30 časova počeli su pokusi prostih vežbi na letnom vežbalištu gde se je održavalo i takmičenje.

U 11,30 časova formirala se je povorka u kojoj je učestvovalo 3 zastave, 2 glazbe (društva: Dobojski i Teslić), 18 članova u svečanom kroju, 180 članova četa u narodnoj nošnji, 16 članica, 72 naraštajca, 28 naraštajki, 84 muške i 48 ženske dece u vežbačem odelju, 5 članica u narodnoj nošnji i 24 člana u gradanskom odelju — ukupno 478 učesnika.

Pred sreskim načelstvom održao je proto brat Marko Popović, prosvetar društva, patriotski govor o odanosti Sokolskoga narodu, Kralju i Otadžbinu. Zam. sreskog načelnika odgovorio je s nekoliko biranih reči. Posle govora otkrivana je državna himna, i klicalo se Kralju i Otadžbinu. Nakon toga je povorka krenula do trga pred tvornicom, gde je bio razlaz u 12,40 časova.

Javna vežba zakazana za 15 časova počela je sa malim zakašnjenjem od 13 minuta. Poseta je bila vrlo dobra. Na tribini su bila zauzeta sva mesta. Posetioci iz Dobojskih bili su prihvati, a i gradanstvo Teslića posetilo je javnu vežbu u lepom broju.

Kao prva tačka nastupilo je celokupno vežbače članstvo svrstano po kategorijama u struje, te je brat dr. Guteša, starešina društva Teslić, kao domaćin pozdravio učesnike i posećio priredbe sa nekoliko toplih reči i zahvalio se na pažnji i cenjenju sokolskog rada od strane gradanstva.

Posebno ovoga počelo je izvođenje ostalih tačaka ovim redom:

1) Muška i ženska deca (Teslić) proste vežbe župe Split, nastupilo 72; 2) muška deca (Dobojski) proste vežbe župe Osijek, nastupilo 21; 3) muški naraštaj (64) proste vežbe za slet u Beogradu; ženski naraštaj (19) proste vežbe za slet u Beogradu; članovi (40) proste vežbe za slet u Beogradu; 6) članice (9) proste vežbe za slet u Beogradu; 7) članovi četa (123) proste vežbe za slet u Subotici; 8) članovi: vežbe na spravama (vratilo, razboj i preskok preko konja u duž); 9) objavljuvanje rezultata po načelniku okruga sa jučerašnjeg takmičenja.

Proste vežbe muške i ženske dece društva Teslić odvežbane su prilično, samo je bilo slabno pokrivanje i ravnanje, a što se je opazilo kod svih tačaka. Najgore je ono popravljanje kače, odelja i otresanje ruku za vreme vežbe što slabu utiče na red i disciplinu, a na što se treba vežbače uvek upozoriti.

Kod vežbi na spravama moglo se opaziti da je bilo dva do tri brata koji su imali dobre sastave i koje su lepo izveli. Nastup k spravi i otstup nije bio nikakav, čemu vežbače trebaju posvetiti više pažnje. Isto tako nije uobičajeno da se kod vežbi na spravama jedan osnovak ponavlja 5—6 puta, nego se je u 11 časova formirala povorka pred Sokolskim domom pod voćtvom okruga načelnika brata Zreleca, prošla brčanskim ulicama

je bilo malo vremena za uvežbavanje vežbi naročito kod četa, jer je ziama nešto duže trajala nego obično. Primetilo se, da nije bilo programa javnog nastupa, što je trebalo preutvrditi i objaviti, pa bi time bile izbegnute i neke neguslascice u redu nastupanja. U buduće treba i sitnijim stvarima pokloniti više pažnje i sve predviđeti šta i kada se treba što uraditi.

III okrug: 18 maja održano je takmičenje četa III okruga u Brčkom u razdelu kom je pristupilo 11 vrsta iz 10 četa i to: G. Zabar, Obudovac, Orašje n/S, Kopanica, Berezovo - Polje, Ražjevo (mat. društva Brčko), Skugrić, Tolisa (Gradačac), Bogutovo selo i Toput (Ugljevik).

Takmičenje je počelo u 8,30 časova, jedan deo takmičenja održan je na prostoru kod Sokolskog doma, a drugi u vojnom logoru. U Brčkom i okolicu ima prilično prostora, gde bi se ovakve priredbe mogle održati na jednom mestu da takmičari ne moraju hodati i gubiti vreme.

Radi slabih saobraćajnih prilika u ovom kraju sve vrste nisu bile u određeno vreme na zbornom mestu; 4 vrste došle su kasnije. Ovo se u buduće ne sme dogoditi, pogotovo kod onih četa, koje su iz blizine. Još bi se nekako moglo oprostiti onim četama koje su udaljene oko 60—70 km i moraju kolima da se voze, ali nije taj slučaj, ove su bile u određeno vreme na mestu. Čete načelnog društva Brčko većinom su mlade čete i verujemo, da nisu to učinile svesno, ali je tu načelnog društva, koje im je trebalo dati tačno upute i koje se je trebalo pobrinuti za svoje čete te im priskrbiti konak. Tačno je predviđeno pravilnikom, da sve vrste moraju da budu na zbornom mestu pre početka takmičenja, da su vrste jednako obučene, da ne bude šarenila bar među članovima u vrsti. Primetilo se da vode vrsta nisu bili na svom mestu, jer nisu svoje vrste vodili kako je propisano. Sve kad uzmem: odelo, slabo vodenje vrsta, takmičenje na dva mesta, neobzičnost sudaca sve je to ostavilo slab utisak na gledaoca i takmičara.

Za ovakve priredbe treba sve unapred predviđeti i sve ukloniti što se mora uklanjati, a sve pripremiti što se mora da pripremi, kao sprave i prostori za pojedine grane treba da budu na mestu i lepo raspodeljeni. Pre svega treba dobro proučiti red takmičenja i istog se pridržavati. Treba rad oko priprema raspodelativi i onda će ovakve priredbe da uspiju.

Opazilo se je da je bila slaba organizacija takmičenja, pa kada ovakve priredbe ne mogu biti bolje organizovane ne treba ih ni održavati sve do tretog u mestu ne bude dovoljno braće i sestara, koji će svoju sokolsku dužnost pravilno shvatiti i vršiti.

Takmičenje je potpuno završeno u 18,30 časova na kom je postigla:

I mesto četa Gor. Žabar (Brčko) sa 4,338 bodova; II mesto četa Obudovac (Brčko) sa 3,944 bodova; III mesto četa Orašje (Brčko) sa 3,198 bodova.

Kao pojedinci: I mesto brat Stojanović Dušan (G. Žabar) sa 1,019 bodova; II mesto brat Nikolić Mića (Kopanica) sa 735 bodova; III mesto brat Pejić Nikola (Orašje) sa 634 bodova.

Kod pojedinih grana postignuti su sledeći najbolji rezultati:

Trčanje 100 metara za 12,4 br. Stojanović Dušan (G. Žabar).

Bacanje granate 800 gr. 51,70 Kovacević Novica (Orašje).

Skok visoko-daleki 3,85 met. brat Nikolić Mića (Kopanica).

Bacanje kugle oberočno 16,80 met. br. Stojanović Dušan (G. Žabar).

Penjanje uz uže sa prisl. 9,0 br. Stojanović Dušan (G. Žabar).

Holdanje 20 km prešla je vrsta čete Tobut za 2 sata i 01 minutu.

Istog dana na večer održana je televižna akademija u Hotelu »Slavija« sa sledećim tačkama:

1) Muška deca društvo Brčko — Vežbe s palicama — (Boras). 2) Ženska deca društva Brčko — Peračice — (Dopuda). 3) Muška deca čete Tolisa — »Narodne vežbe« — (Ivanović). 4) Muški naraštaj društva Brčko — Proste vežbe za slet u Beograd. 5) Ženski naraštaj društva Brčko — »Novo pokolenje« — (Dopuda). 6) Prednjački zbor društva Otok — »petorica« — (Knežević). 7) Muški naraštaj čete Orašje — »Naprej« — (Čurić II). 8) Članovi društva Bijeljina — »Buči, buči morje adrijsko« — (Kovač). 9) Članice društva Bijeljina — »Gore nebo visoko« — (Bilandić). 10) Muški naraštaj društva Bijeljina — »Ja sam Soko« — (Kovač). 11) Članovi društva Brčko — »Skupine«. 12) Starija braća društva Vinkovci — »Vežbe s mačevima«.

Neke su tačke odvežbane vrlo dobro, kao vežbe muške dece čete Tolisa, starije braće društva Vinkovci te muške i ženske dece društva Brčko; ženski naraštaj i članovi društva Brčko i muški naraštaj čete Orašje dosta dobro. Ostale tačke trebale su još uvežbavanja pa onda istupiti na pozornicu.

Pošeta akademije od strane gradanstva bila je dobra.

U nedelju 19 maja pre podne nisu se održali pokusi prostih vežbi što se bezuvjetno moralo održati makar na brojanje, nego se je u 11 časova formirala povorka pred Sokolskim domom pod voćtvom okruga načelnika brata Zreleca, prošla brčanskim ulicama

i izvršila pozdrav pred opštinskom većnicom vojnim i građanskim vlastima. U povorci je učestvovalo pređ glazbe društva Borovo kojih je bilo 31, 2 zastave, 27 članova u svečanom kroju i 22 u građanskom odelu; 130 članova sokolskih četa, 1 članica u svečanom kroju, 12 u vežbačem kroju i 5 u narodnoj nošnji; muškog naraštaj u odelu 16, i 16 u građanskom odelu; 8 ženskog naraštaj u vežbačem kroju; muške dece u svečanom kroju 45, u građanskom odelu 56 i 140 muške dece sokolskih četa; 12 ženske dece u vežbačem kroju, 22 u građanskom odelu. Ukupno 550.

U 16 časova je počeo javni nastup u vojnem logoru. Vežbe su se izvodile na brojanje ovim redom:

1) M. deca čete Žabar — »Vežbe s palicama« — (45); 2) Ženska deca društva Brčko — »Proste vežbe Osječke župe« — (15); 3) Muška deca čete Ražjevo — (44); 4) Muška deca čete Žabar — (18); 5) Muški naraštaj — Proste vežbe za slet u Beogradu (23); 6) Članice — Proste vežbe za slet u Beogradu (16); 7) Muški naraštaj čete Orašje »Naprej« (9); 8) Članovi Sokolskih četa »proste vežbe za slet u Subotici (10); 9) Muška deca društva Brčko — Proste vežbe Osječke župe« (82); 10) Vežbe na spravama članova (12), ženskog naraštaja (9).

Knjizična matična društva Teslić, broj 550 knjiga, dočim sve seoske čete broje samo 120 kom. knjiga.

Jedino su dobro izvedene tačke muške dece četa Žabar i Ražjevo ostale su slabo izvedene. Do ovoga sijurno ne bi došlo da su se održali pokusi i da su braća načelnici ozbiljno shvatili svoju dužnost i vežbe dobro uvežbali. Mi ne smemo dozvoliti da publika gleda izvođenje pojedinih tačaka bar kako, tim samu gomilu gradanstvo da ne posećuju naše priredbe ne smećemo činiti, jer od priredbi tražimo i materijalnu i moralnu pomoć gradanstva.

Bratsko društvo Brčko trebalo je uzeti neku glazbu nabaviti note za proste vežbe pogotovo onda kada će priredba odrediti da se u njihovu mestu održi okružni javni nastup.

Što je rečeno za javni nastup I Okruga radi prostih vežbi to isto vredi i ovde samo je za osuditi, da na jednom okružnom nastupu nije nastupila kategorija članova društava iako se je priredba održavala u jakom društvu i na istoj jači društva uzela učešća. Još se može primetiti da društva Bos. Šamac i Gradačac nisu učestvovala ovom priredbi i ako nisu baš toliko udaljeni od Brčkog. To nas dovodi do te da kažemo da su postala indolentna. Volja se mora pokazati pa učestvovali bar sa najmanjim brojem. Ne treba se zadovoljiti s tim niti nas zadovoljavaju reči »pa mi radimo u Sokolskom duhu, ili usmerili smo evo naš rad na selo i seljaka«. To nas ne može zadovoljiti, jer znamo da Sokolstvo ima svestran program rada.

Načelništvo.

TESLIĆ. — Sokolsko društvo Teslić, jeste jedno od najaktivnijih sokolskih društava u župi Tuzla. Ima najveći broj seoskih sokolskih četa, koja intenzivno rade u pravcu telesnog i duševnog razvoja i ekonomskog podizanja. — Društvo ima i sve uslove za opstanak i razvitak u svim pravcima sokolskog rada. Ima svoju vlastitu prostoriju i udobnu sokoliju, sa svim potrebnim prostorijama; svoje letno vežbalište snabdeveno svim spravama; svoji ton-kino, fanfaru i sve potrebne sprave za vežbanje svih grana telosveta.

Patriotsko gradanstvo čini sve žrtve, da Soko, kao nacionalnu i vitešku ustanovu ne samo održi, nego da je podigne do najveće moralne i materijalne i organizacione vrednosti.

Sokolski gradanstvo je u sredini i učestvuje u svim kulturnim i sportskim manifestacijama, u organizovanju i vodenju sokolskih četa, zbog nezaposlenosti i nemastine traži nameštenje. Sposoban je i načelnici načelnik načelnika.

Pripripre za okružni slet. Uprava i prednjački zbor Sok. društva Kloštar Ivanović, kao i sletski odbor marljivo vode pripreme za III sokolski okružni slet Moslavackog sokolskog okružja, koji će se održati 15 septembra o. g. U radu ovi priprema prednjački neumorni starašina, i duša sletskog odbora br. mr. drago Šipuš. U narodnoj okolici vlasti će se organizovati 5 godišnjica Sokolskog društva i ujedno razviti će se nova društvena zastava. Kumstvo zastavi je preuzeo komandant IV Armijskih oblasti u Zagrebu gosp. diviz. general P. Jurčić. Vest o kumstvu zastavi po visokom predstavniku naše narodne vojske izazvala je lepi dojam u svim slojevima naroda ove okoline. Na okružnom sletu u Kloštar Ivanoviću sudjelovati će 7 sokolskih društava i 18 sok. četa moslavackog okružja, a očekuje se i dolazak društava zagrebač

Zvest spremljevalec

za weekend, tramping,
sport, turistiko, za po-
tovanje in letovanje je:

TIVAR nepremočljivi HUBERTUS

Zakaj?

1. Zato, ker Vas čuva ob nenadnem poletnem dežju, ker je nepremočljiv.
2. Zato, ker je topel, pa Vas čuva ob večernem hladu v gorah.
3. Zato, ker Vam služi namesto cedeje pri pre očevanju, za kar je dovolj velik.
4. Zato, ker Vas ne ovira, ko ga nosite, ker je lahek.

142-1

NABAVITE SI GA TOREJ V NAJBLEDIJI PRODAJALNI

TIVAR OBLEKE

Vse tiskovine za sokolska društva, potrebne knjige za sokolske knjižnice, vabila, letake, lepake za sokolske prireditve Vam izdala Učiteljska tiskarna. Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige, časopise, revije, vizitke, bloke, račune, jedilne liste, posmrtnice in mladinske liste. Ilustrira knjige v eno- in večbarvnem tisku. / Lastna tvorica šolskih zvezkov. Knjigoveznična. Oddelek za učila z veliko zalogo slik naših velmož

**KNJIGARNA
V LJUBLJANI
PODRUŽNICA
V MARIBORU**
Tyrševa ulica štev. 44

**UČITELJSKA
TIKARNA**
V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA 6

Izašla je u našoj nakladi 11 svežka „Sokolske knjižnice“, i to

Ant. Krejči, prosvetar ČOS:

T. G. Masarik i Sokolstvo

Preveo A. Štefan

Cena 3 Din po komadu (tekst srpskohrvatski)

U štampi:

E. L. Gangl: O sokolskoj ideji (tekst srpskohrvatski); Jan Uher: Narod i patriotizam kod T. G. Masarika i u sokolskim načelima (tekst srpskohrvatski); H. Keber-F. Lubej-D. Podgornik: Odbojka, hazena in koškanje (tekst slovenački)

Jugoslovenska sokolska matica,
Ljubljana, Narodni dom

**PAROBRODARSKO AKCIJARSKO DRUŠTVO
„PROGRES“**
Slobodna ploviba, saobraćaj na svim morima
s/s „Vinodol“ 7350 t, s/s „Bakar“ 7100 t,
s/s „Podmladak“ 6700 t, s/s „Perast“ 6700 t
Parobrodarsko akcionarsko društvo „Progres“ — Sušak
Brzojavni naslov: „Progres“ Telefon broj 213

Izvoz! **Uvoz!**
JURAJ GALOVIĆ, SUŠAK
Telefon: 196 Brzojavni: Svevoče
Trgovina južnog voča
i zemaljskih proizvoda
Zatražite cijenik!
147-1

Brodarsko akcionarsko društvo „OCEANIA“

Sušak Telefon broj 131 i 323
podržava sledeće redovite pruge
I. Jadran - Marseille - Španija - Nord Afrika - Kanska Ostrva i povratak
II. Jadran - Malta - Španija - Maroko i povratak
III. Jadran - Nord Afrika - Valencija - Marseille i povratak
IV. Jadran - Nord Evropa 150-1

Za sve informacije обратiti se na upravu društva u Sušaku

Otpremništvo drž. željeznica

JADVAR a.d.

Sušak-Delta 135-6
uskladištuje i vrši sve špeditorske poslove i carinsku manipulaciju uz najkulantnije uvjete. — (Preuzimaju razvođanje od stanice kroz grad i do stanice uz najjeftiniju cijenu.) Tel. inter. 2-29 Brzojavni: Jadvar-Sušak

JADRANSKA PLOVIDBA D.D.

Vrši svakodnevnu brzu parobrodsku službu iz Sušaka za Dalmaciju i obratno
Polazak iz Sušaka u 16 sati

Turistička putovanja

10 DANA ZA DALMACIJU I GRČKU
6 DANA ZA DALMACIJU

uz umjerene paušalne cijene uključivo vožnju, hranu i kabinu. — Svakodnevna višekratna služba iz SUŠAKA za mesta na GORNJEM JADRANU DO RABA. — Predaje zasebne izlete parobrodoma za sva kupališna mesta na GORNJEM JADRANU. — Prvoklasni parobrodi, dobra posluga, odlična hrana, umjerene cijene

Upute daje Direkcija Jadranske Plovidbe u Sušaku, sve njezine agencije, svi uredi Putnika i društva Wagons-Lits/Cook

PREKOMORSKA PLOVIDBA D.D.

Brzojavni: Prekomorska **SUŠAK** Telefon: broj 1-54
Tomislavova ulica br. 1

* 148-1
Saobraćaj prvakasnih teretnih parobroda na sve strane svijeta

Cvjetarna **I. Smokvina**
Sušak, Stara Tržnica-Korzo

Izradjuje: kite cvijeća, vjence, trakove, trakove s natpisima i t. d. Švježe cvijeće uvjek na zalihi.
149-1

**Z
D
R
A
V
O**
Zastave u svima izradama
državne, sokolske i brodarske
Razašiljem brzo i jektino. —
Adresa: Radionica zastava
INKLER JOSIP, Subotica
Oferat i cenovnik besplatno.
145-7

KLIJEJE
vseh vrst ho
fotografijah
ali risbahn
izvršuje
najboljnje
KLIJARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVIA 13
141-27

Sirije Sokolsku štampu
»Sokolski glasnik«, »Sokol«,
»Sokolsku prosvetu«,
»Sokolsko selo«,
»SOKOLIĆ« i »Našu radoš!«
140-27

**Papir
za pisanje
i kartoni
sa sokolskim
emblemom!**

Izradili smo više vrsta papira za pisanje i kartona sa sokolskim emblemom na papiru i kuverti

Prva je naklada uspela izvanredno lepo, zato pozurite s narudžbama!

Cena je mapi (10 papira, odnosno kartona i 10 kuverata) od Din 8— do Din 11—

KNJIŽARA
»UČITELJSKE TISKARE«
LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA 6
MARIBOR, TYRŠEVA CESTA 44

SUŠAK

Brzojavni: Jadroplov

Telefon 2-36, 2-37

Bratio i sestre!

Nabavljajte odore, vježbovna odijela i ostale sokolske potrepštine kao i sokolske zastave uz najjeftiniju cijenu i solidnu izradbu kod bratske radnje
141-11

BRANKO PALČIĆ
glavni dobavljač Saveza S. K. J.

Tražite besplatne cjenike!

**JUGOSLOVENSKA
SOKOLSKA
MATICA**

u Ljubljani

registrovana zadruga s ograničenim jamstvom

opskrbljuje u smislu čl. 2 svojih pravila sve sokolske organizacije u zemlji sa svim potrepštinama, koje su potrebne za izvadjanje programa i za postignuće ciljeva našega Sokolstva. Izdaje i rasporečava tiskanice, knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i propagandističkog sadržaja, plakate, diplome, značke, legitimacije i muzikalije

Prodaja odora sviju kategorija

Naslov: Jugoslovenska sokolska matica, Ljubljana, Narodni dom
Pošтansko čekovni račun Ljubljana: 13.831
Telefon broj 25-43

Zahvaljajte cenik!